

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

10.04 – МР 264 “С” 2023.02.23. 014 ПЗ

Смирнова Євгена Євгеновича

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
НУБіП І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
 Гуманітарно-Педагогічний факультет
 УДК : 634.62-053.2:796

ПОГОДЖЕНО
 Декан гуманітарно-педагогічного
 факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
 Завідувач кафедри

_____ **Савицька І.М.**

_____ **Сопівник І.В.**

(підпис)

(ПІБ)

(підпис)

(ПІБ)

“ ”

2023р.

“ ”

2023р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему **«Соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації»**

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
 (код і назва)

Освітня програма «Соціально-психологічна реабілітація»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна
 (назва)

Гарант освітньої програми

Доктор пед. наук, доцент

_____ **Сопівник І.В.**

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Керівник магістерської роботи

Кандидат філос. наук, доцент

_____ **Чекаль Л.А.**

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Виконав

_____ **Смирнов Є.Є.**

(ПІБ студента)

(підпис)

НУБіП **УКРАЇНИ**
КИЇВ – 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації
Доктор пед.наук, доцент Сопівник І.В.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

“ ” 20 року

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ
Смирнов Євген Євгенович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(код і назва)
Освітня програма Соціально-психологічна реабілітація
(назва)

О

(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Тема магістерської роботи «Соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації»
затверджена наказом ректора НУБіП України від “ ” 20 р. №

Термін подання завершеної роботи на кафедру

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської роботи: державні документи, посібники, словники, довідники.
Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Вивчити теоретичні засади соціально - педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації
2. Дослідити методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації.

3. Розробити програму соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.

4. Провести емпіричне дослідження ефективності програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.

НУБІП України

Дата видачі завдання “ 28 ” ЖОВТНЯ 2022 р.

НУБІП України

Керівник магістерської роботи

Чекаль Л.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання

Смирнов С.С.

(підпис)

(прізвище)

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РЕФЕРАТ

Представлена робота оформлена на 62 сторінках машинописного тексту та містить список використаних джерел в кількості 69 шт.

В першому розділі було проаналізовано теоретичні засади соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації. Досліджено проблематику щодо впливу сучасного технологічного світу на фізичний та психоемоційний стан та розвиток дітей. Виділені та дослідженні основні мотиви до занять спортом у дитячому віці. Сформовано зміст соціально-педагогічної роботи з дітьми під час спортивних занять.

В другому розділі було досліджено організаційно-методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.

Наведено сучасні методики проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом. Обґрунтовано важливість використання комбінованого підходу у тренуваннях дітей з поєднанням фізичних тренувань, психологічних тренінгів та виховних бесід. Розроблено програму соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.

У третьому розділі було описано емпіричне дослідження ефективності програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом. Проаналізовані результати емпіричного дослідження та доведена ефективність застосованих підходів та методів соціально-педагогічної роботи.

**МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА НА ТЕМУ: СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА
РОБОТА З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ В УМОВАХ
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ**

ЗМІСТ

ВСТУП.....

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО – ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

1.1. Концептуалізація проблематики щодо впливу процесів діджиталізації на фізичний та психоемоційний розвиток дітей.....	10
1.2. Специфіка наявної мотивації дітей до занять спортом.....	17
1.3. Сутність та зміст соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.....	21
Висновки до розділу 1.....	25

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО - ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

2.1. Організаційно-методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.....	27
2.2. Сучасні методики проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.....	32
2.3. Розробка програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.....	38
Висновки до розділу 2.....	42

РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ У СПОРТІ

3.1. Методи та організація емпіричного дослідження ефективності програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.....	44
3.2. Аналіз результатів емпіричного дослідження.....	47
Висновки до розділу 3.....	57
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63

ВСТУП

З розвитком процесів діджиталізації, які включають зростання рівня використання цифрових технологій і екранів, багато дітей витрачають більше часу в онлайн-середовищі, що може вплинути на їхнє психологічне та соціальне

благополуччя. Важливим завданням освітньо-виховної системи у таких умовах є забезпечення повноцінного психоемоційного та фізичного розвитку дітей та молоді. Одним із засобів, які доцільно використовувати під час виконання цього завдання є заняття спортом.

До важливих аспектів роботи з дітьми під час заняття спортом в епоху діджиталізації відносять наступне:

Розвиток фізичної активності: спорт може бути важливим засобом збереження фізичного здоров'я дітей в епоху, коли багато часу проводиться перед екранами. Важливо сприяти активним заняттям спортом та забезпечити дітям можливість розвивати свої фізичні навички.

Розвиток соціальних навичок: командна робота може створювати для дітей можливості щодо спілкування, спільної роботи та розвитку соціальних навичок.

Психологічну підтримку: тренери та вчителі фізкультури можуть грати важливу роль у підтримці психологічного здоров'я дітей, допомагаючи їм вирішувати конфлікти, розвивати самодисципліну та робити це в сприятливому середовищі.

Баланс часу з гаджетами: важливо створювати баланс між часом, проведеним перед екранами, і часом, відведеним на спорт і інші активності.

Рекомендації щодо обмеження часу перед екранами можуть бути корисними.

Опанування технологій: діти також можуть використовувати технології для покращення своєї фізичної активності та розвитку спортивних навичок.

Наприклад, спортивні додатки і відеоуроки можуть бути корисними для заняття спортом та тренувань.

Робота з дітьми в галузі спорту в епоху діджиталізації вимагає комплексного підходу, у якому враховуються фізичне, психологічне та соціальне благополуччя дітей, а також їхні можливості використовувати технології з користю для себе.

Соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом важлива і може відігравати ключову роль у їхньому розвитку та благополуччі. Розглянемо

роль соціально-педагогічної роботи, яку вона відіграє у розвитку дітей під час заняття спортом:

Розвиток соціальних навичок: заняття спортом в команді надають дітям можливість вчитися співпраці, комунікації, взаємодії з однолітками та різними віковими групами. Спорт сприяє розвитку навичок вирішення конфліктів, лідерських якостей та взаємопідтримки.

Підвищення самооцінки та віри в себе: спорт може сприятливо впливати на самооцінку дітей. Вдалий досвід в спорті може підвищити їхню віру в себе і відчуття досягнень, а також навчити їх справлятися з невдачами.

Управління емоціями: під час тренувань і змагань діти можуть стикатися з різними емоціями, такими як радість, стрес, роздратування і т. д. Спортивні тренери та психологи можуть допомагати дітям вчитися контролювати свої емоції і впоратися зі стресом.

Сприяння здоровому способу життя: спорт може сприяти фізичному здоров'ю, а також формувати у дітей здорові звички і спосіб життя. Це може мати психологічні позитивні наслідки, так як фізичне здоров'я часто пов'язане з психологічними аспектами.

Формування цінностей і етики: заняття спортом може бути навчальною платформою для формування важливих цінностей, таких як дисципліна, чесність, дружба і справедливість. Ці цінності можуть мати позитивний вплив на психологічний стан дітей.

Загалом, соціально-педагогічна робота в спорті з дітьми сприяє їхньому гармонійному розвитку, допомагає виробити навички, необхідні для життя, і сприяє психологічному благополуччю.

Особливості проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми висвітлено у роботах таких науковців, як Л.А. Грицик, Н. П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О. В. Залеська та багатьох ін..

Дослідження особливостей впливу процесів діджиталізації на розвиток дітей та молоді присвячено наукові роботи В. Вигівської В., З Гуріної, О. Маслової, О. Юденкової, І. Гончарової та ін..

Враховуючи активний розвиток процесів діджиталізації у сучасному суспільстві та їх вплив на психологічний розвиток та стан дітей та молоді нами і було обрано тему дослідження : «Соціально - педагогічна робота з дітьми під час занять спортом за доби діджиталізації».

Мета дослідження – дослідити особливості проведення соціально - педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації.

Об'єкт дослідження – соціально – педагогічна робота з дітьми.

Предмет дослідження – особливості проведення соціально - педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації.

Завдання дослідження:

1. Вивчити теоретичні засади соціально - педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації.
2. Дослідити методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом в умовах діджиталізації.
3. Розробити програму соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.
4. Провести емпіричне дослідження ефективності програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО - ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ ЗА ДОБИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

- 1.1. Концентуалізація проблематики щодо впливу процесів діджиталізації на фізичний та психоемоційний розвиток дітей

В епоху діджиталізації виховання дітей вимагає створення у сімейному оточенні сприятливих умов для формування їхнього розуміння і навичок важливих аспектів життя. Виховання в цифровому світі вимагає раннього створення у дітей психологічних засобів, необхідних для здорової взаємодії з кіберсередовищем, зокрема розуміння різниці між реальним світом та штучно створеними медіареальностями та кіберреальностями, які формуються за допомогою цифрових кодів і технологій.

У зв'язку з тим, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, платформ і програм найчастіше ґрунтується на економічній моделі реклами, коли сервіси надаються безкоштовно, а інформація використовується для модифікації поведінки користувачів, виховання повинно готувати дітей до вступу в технологічний світ. Діти зазнають впливу сильних і тонких психологічних впливів у цифровому оточенні, спрямованих на формування певної поведінки та її попередніх умов, таких як симпатія та прихильність.

Цифровий простір надає інформацію про те, що "довинно подобатися", "що має бути вподобано" і "ким ми повинні бути". За всіма інформаційними повідомленнями стоять інтереси, які можуть співпадати або суперечити інтересам користувача. Важливо навчити дітей впевнено розуміти свої власні інтереси, які базуються на розумінні їхнього місця в родині, спільноті, суспільстві та глобальному світі. Сформована ідентичність і структурована картина світу є найефективнішими інформаційними фільтрами проти маркетингових втручань у цифровому медійному середовищі [66].

До основних цінностей, які потребують особливої уваги та захисту в умовах активного розвитку цифрових технологій, можна віднести:

- значущість фізичного розвитку та фізичної активності;
- цінність психологічного спокою та можливості бути наодинці (паузи в інформаційному шумі, щоб відчутти важливе та здійснити внутрішні роздуми);
- цінність близькості та присутності під час спількування (без кнопок, переривання зв'язку або вимкнення);

цінність відносин з іншими людьми та уваги до їхніх меж;

- цінність впливу навколишнього природного середовища з його складністю та саморегулюванням [4].

У світі цифрових технологій спостерігається тенденція до знецінення цих основних аспектів людського життя, їхнього надто спрощеного сприйняття.

У процесі виховання дітей та молоді в епоху діджиталізації важливо забезпечити свідоме відновлення і відтворення цих цінностей. Особливість виховання в такий період полягає в тому, щоб надати дітям позитивний погляд

на майбутнє. У цифровому медіаоточенні діти зустрічають багато негативних

прогнозів, описів загроз та викликів, і тому важливо пояснювати їм позитивний бік технологічного прогресу. Водночас цей прогрес приносить і нові екологічні проблеми. Екологічне виховання має спонукати до зацікавленості в підтримці

природного середовища з координацією зусиль на збереженні та відновленні природи.

Серед факторів, які сприяють активному входженню сучасних дітей до цифрового простору, можна відзначити наступні:

Загальна цікавість та активний інтерес до оточуючого світу: як правило, діти виявляють високий рівень пізнавального інтересу. Сучасні діти користуються Інтернетом як універсальним засобом для вивчення та розуміння навколишнього середовища.

Потребу в яскравих враженнях: діти швидко інтегруються в цифрове середовище, яке надає їм доступ до різноманітних вражень та інформації.

Прагнення до спілкування: спілкування є важливим для розвитку особистості дитини та освоєння нею соціального досвіду. Діти виявляють сильний інтерес до спілкування, і цифровий світ надає їм можливість взаємодіяти з іншими.

Любов до гри як основної діяльності: гра є провідним видом діяльності дитини, і цифрові технології надають можливість грати в різноманітні ігри у будь-якому віці [37].

До переваг входження дітей до цифрового простору можна віднести розширення їх інтересів та розвиток різноманітних навичок, розвиток цілеспрямованості, кмітливості, здатності до структурування інформації. Це також стимулює розвиток пізнавальних здібностей і уяви дітей, що може мати виховну та освітню цінність та підвищує їхній інтерес до різних наукових областей, таких як економіка, соціологія, історія, література тощо.

До негативних наслідків занурення дітей у цифровий простір можна віднести наступні:

Зняття заборон та порушення морально-етичних і соціальних норм: це включає в себе зняття табу на насильство, убивства та руйнування, а також відсутність правових норм, які регулюють дійсність. Доступ дітей до контенту, де ці обмеження відсутні, може негативно вплинути на психоемоційний розвиток, формування моральних та етичних цінностей у дітей.

Вплив інтернету та технологій штучного інтелекту: на дітей можуть справляти вплив високорозвинені технології, такі як віртуальна та доповнена реальність, які можуть спотворювати їхнє зорове та слухове сприйняття реального світу. Це може вплинути на їхню здатність розуміти причинно-наслідкові зв'язки в реальному житті [10].

Недостатність саморегуляційних механізмів та вольового контролю: діти, особливо дошкільного та молодшого шкільного віку, як правило мають обмежену здатність до саморегуляції, слабкий вольовий та емоційний контроль, що робить їх особливо вразливими перед інформаційними та програмно-технічними загрозами.

Зацікавленість агресивними іграми: це може призвести до того, що діти намагатимуться застосовувати подібні методи розв'язання проблем у реальному житті [10].

Фізичні наслідки: тривале перебування перед екраном монітора в статичному положенні може сприяти порушенням кровообігу та застою в організмі дитини, що може призвести до різних захворювань опорно-рухового

апарату і шлунково-кишкового тракту. Тривала концентрація на екрані також може негативно вплинути на зір.

Сучасні гаджети, такі як смартфони, планшети і комп'ютери, можуть мати негативний вплив на фізичний стан та розвиток дітей у наступних аспектах:

Сидячий спосіб життя: використання гаджетів часто супроводжується тривалим сидінням. Діти проводять багато часу перед екранами, що може призвести до низки фізичних проблем, таких як надмірна вага, ослаблення м'язів і загальне погіршення фізичної форми. Обмежена фізична активність та тривале сидіння можуть призвести до збільшення ваги дитини, оскільки вони не спалюють достатню кількість калорій. Недостатня фізична активність може спричинити ослаблення м'язів, особливо у організмі дитини, який розвивається. Недостатність рухової діяльності і фізичної активності може призвести до загального погіршення фізичної форми дітей [10].

Погіршення зору: тривалий перегляд екранів гаджетів може мати негативний вплив на зір дітей, призводячи до різних проблем із зором та дискомфорту для очей. Серед цих проблем можуть бути:

У дітей, які довго дивляться на екрани гаджетів, може розвиватися погіршення зору, таке як міопія (короткозорість) або гіперметрія (далекозорість).

Це може вимагати корекції за допомогою окулярів або контактних лінз.

Екрани гаджетів випромінюють блакитне світло, яке може призводити до сухості та подразнення очей. Діти можуть відчувати свербіж, почервоніння та дискомфортні відчуття в очах.

Довгий перегляд екранів може викликати втоми очей. Діти можуть відчувати важкість у очах та бажання моргати або тривалий час закривати очі, щоб відпочити [7].

Для запобігання цим проблемам важливо встановити обмеження на час, який діти проводять перед екранами гаджетів, а також дотримуватися правил правильного користування екранами. Наприклад, рекомендується робити перерви під час довгого перегляду, фокусувати погляд на віддалених об'єктах, а також користуватися фільтрами для зменшення блакитного світла на екрані.

Якщо у дитини виникають симптоми проблем із зором або дискомфортом, важливо звернутися до офтальмолога для проведення діагностики та лікування.

Порушення сну: використання гаджетів перед сном, особливо при слабкому освітленні, може впливати на якість сну дітей, це пов'язано з кількома факторами:

Блакитне світло екранів: екрани гаджетів випромінюють блакитне світло, яке має подібну дію до природного світла вранці. Це може підвищувати рівень бодрості та гормону мелатоніну, який регулює сон. Внаслідок цього, діти можуть відчувати труднощі зі засипанням і відчувати недостатньо глибоке занурення у сон.

Збудливий контент: перегляд стимулюючого або збудливого контенту на гаджетах перед сном може збільшити тривожність і ускладнити розслаблення перед сном.

Перерваний сон: отримання повідомлень, дзвінків або інших сповіщень через гаджети під час сну може привести до перерваного сну, що робить його менш відновлюючим.

Для забезпечення якості сну дітей важливо встановити правила щодо користування гаджетами перед сном:

Обмеження часу: доцільно обмежити використання гаджетів принаймні за годину до сну, щоб дозволити дітям розслабитися і підготуватися до сну.

Низька яскравість: встановлення найнижчої яскравості екрану на гаджетах перед сном або використання режиму "нічного світла", який зменшує випромінювання блакитного світла допоможуть знизити негативний вплив на зір та психоемоційний стан дітей.

Видалення гаджетів зі спальні: видалення гаджетів з кімнати для сну допоможе уникнути спокуси використовувати їх вночі.

Створення розслабленої атмосфери: забезпечення спокійної атмосфери перед сном сприятимуть кращому засипанню дітей.

Регулярний режим сну: встановлення регулярного розкладу дня, відпочинку та сну сприятимуть легшому засинанню та відмові від гаджетів перед сном..

Загроза для здоров'я спини: перебування дітей тривалий час в незручному положенні під час користування гаджетами може призвести до проблем зі спиною, особливо у дітей, чиє тіло ще розвивається. Деякі з потенційних проблем включають:

Порушення позиції тіла: діти можуть сидіти або лежати в незручних позах під час годинного використання гаджетів, що може призводити до неправильного положення тіла і надмірного навантаження на спину та м'язи.

Малорухомість: використання гаджетів може призводити до тривалого сидіння або лежання без руху. Це може сприяти малорухомості та відсутності активності, яка є важливою для розвитку м'язів спини [10].

Загроза розвитку спини: у дітей, чиє тіло ще розвивається, особливо важливо враховувати правильну позицію тіла під час користування гаджетами. Невірне положення може вплинути на розвиток хребта та спинних м'язів.

Для зменшення ризику проблем із спиною дітей під час користування гаджетами рекомендується:

Встановити обмеження часу, який діти можуть проводити перед гаджетами, щоб уникнути тривалого перебування в одному положенні.

Забезпечити правильну підтримку для спини дитини під час користування гаджетами. Наприклад, використання стільців та столів, які підходять для їхнього росту та розміру.

Просити дітей робити перерви та виконувати рухи для розслаблення м'язів під час користування гаджетами.

Спонукаати дітей до фізичної активності та здорового способу життя, щоб підтримувати сильні м'язи та здорову спину.

Відсутність фізичної активності: використання гаджетів може знизити інтерес дітей до фізичних ігор та спорту, що у свою чергу впливає на їхній розвиток та здоров'я.

Фізична активність є важливою частиною загального розвитку дітей. Вона сприяє розвитку м'язів, кісток, координації та рухових навичок. Активність сприяє зміцненню серця і легень, покращує кровообіг та сприяє загалом здоровому фізичному стану. Фізичні ігри та спорт допомагають у підтримці правильної постави, розвитку спини, м'язів і суглобів. Спільні фізичні ігри сприяють соціальній взаємодії, розвитку комунікативних навичок дітей. Фізична активність допомагає підтримувати збалансований спосіб життя.

Соціальна ізоляція: значна кількість часу, проведеного перед екраном, може призвести до відчуття соціальної ізоляції та відсутності взаємодії з ровесниками, що може негативно вплинути на соціальний розвиток дитини [67].

Загалом, хоча гаджети є корисними інструментами для навчання та розвитку, їхнє зловживання та неправильне використання може мати серйозний негативний вплив на фізичний стан і розвиток дітей. Важливо забезпечити баланс між користуванням гаджетами і фізичною активністю, а також контролювати тривалість та якість часу, проведеного перед екранами.

Таким чином, надмірне занурення дітей у цифровий світ може мати серйозні наслідки, які стосуються формування їх моральних цінностей, психологічного стану та розвитку, фізичного здоров'я та загального розвитку.

1.2. Специфіка наявної мотивації дітей до занять спортом

У наш час виникають проблеми, пов'язані із зниженням рухової активності дітей, низьким рівнем фізичної підготовленості, їхнім чрезмірним захопленням гаджетами і активністю в соціальних мережах, та загальною відсутністю інтересу до занять спортом. Особливо ця проблема є актуальною серед учнів середнього та старшого шкільного віку.

Для кращого розуміння ключового поняття "мотивація" ми можемо звернутися до Українського педагогічного словника, який визначає її як "систему мотивів або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки". Мотивація впливає на успішність навчання, формує самостійність, відповідальність і прагнення до досягнення результатів [51].

Проблема мотивації дітей до занять фізичною культурою і спортом привертає увагу численних дослідників, включаючи С. Бобровника, І. Ячнюка, Ю. Ячнюка, М. Ячнюка, А. Щелкунова, А. Лебедєву, С. Майбороду та інших.

Згідно з С. Бобровником, мотиви, які спонукають дітей до занять фізичною культурою та спортом, можна формувати, використовуючи передові методи навчання. Він також підкреслює важливість включення змагальної діяльності, яка є особистісно значущою для кожного учня, у процес навчання фізичній культурі. Це означає, що школярі, навчаючись, одночасно готуються до участі в змаганнях з вправ, які є важливими для їхнього класу або школи [5;61;66].

Важливою складовою аналізу цієї проблеми є дослідження, проведене І. Ячнюком, Ю. Ячнюком та М. Ячнюком, де вони встановили, які мотиви переважають серед учнів у їхній мотивації до занять фізичною культурою і спортом. У цьому дослідженні виділяються такі мотиви, як поліпшення самопочуття та здоров'я, самовдосконалення та формування гармонійної тілобудови, при цьому найнижчим є мотив стати відомим спортсменом. Вони також підкреслюють, що формування позитивної мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом значною мірою залежить від педагогічної майстерності вчителя фізичної культури [66].

Дослідження А. Щелкунова, А. Лебедєвої та С. Майбороди також розглядають питання формування мотивації учнів до рухової активності під час занять фізичною культурою та спортом за допомогою різнорівневих варіантів фізичного виховання. За їхнім дослідженням, головним мотивом для учнів до занять фізичною культурою і спортом є бажання покращити своє здоров'я та фізичну форму [61].

У формуванні мотивації учнів до занять спортом важливу роль відіграє їх зацікавлення, демонстрація позитивного впливу фізичних вправ на організм людини, збільшення їх впевненості у собі і створення ситуації успіху. У цьому процесі значущу роль відіграє педагогічна майстерність вчителя фізичної культури, здатність використовувати як традиційні, так і інноваційні методи навчання, що приводять до задоволення учнів від уроків. Крім того, одним зі способів мотивації є залучення дітей до спортивно-масової роботи в позаурочний час, такі як:

- організація зустрічей із відомими спортсменами міста (району,

області);

- участь в інтелектуально-спортивних шоу-програмах разом із переможцями спортивних секцій, клубів і асоціацій міста. Ці заходи

не лише включають фізичні навантаження, але й перевіряють знання

учнів у навчальних предметах;

- перегляд майстер-класів (гри у футбол, баскетбол, теніс) вчителів фізичної підготовки та тренерів дитячих і юнацьких спортивних шкіл;

- створення спільних наставницьких команд старшокласників і молодших учнів для проведення фізкультурно-спортивних конкурсів, таких як "Містер Спорт", "Міс Гранія", "Родинний вечір спорту" тощо.

- розминки та конкурси перед заняттям спортом, призначені для

ознайомлення учнів з останніми новинами у світі спорту та досягненнями українських спортсменів.

У формуванні мотивації дітей до занять спортом велике значення мають тренувальні заняття в спортивних секціях, гуртках фізичної підготовки, лікувальної фізичної культури, а також заняття у студіях фітнесу і спортивного танцю, проведення різноманітних змагань та інших спортивних заходів. Такий підхід до формування мотивації учнів до занять спортом характеризується

різноманітністю та допомагає усвідомити необхідність постійного фізичного вдосконалення [58].

Отже, специфіка наявної мотивації дітей до занять спортом може бути різноманітною і залежить від багатьох чинників, включаючи вік, індивідуальні особливості, інтереси і оточуюче середовище. Узагальнюючи, до найбільш типових мотивів, які можуть впливати на мотивацію дітей до занять спортом, можна віднести наступні:

Спортивна природа: деякі діти мають вроджений інтерес до фізичної активності і змагань. Їхня мотивація полягає у отриманні задоволення від самого процесу гри, змагань та досягнення результатів. Вони можуть бути надзвичайно мотивованими для тренувань і змагань.

Соціальні зв'язки: деякі діти відчують мотивацію до спорту завдяки можливості спілкування з друзями і розвитку соціальних зв'язків. Гра в командних видах спорту або тренування разом з друзями можуть бути для них мотивуючими.

Підтримка батьків і сім'ї: для багатьох дітей мотивація до занять спортом може бути підсиленою завдяки підтримці та заохоченню батьків і родини.

Батьки, які виявляють інтерес і підтримують дітей в їхній спортивній діяльності, можуть збільшити мотивацію своєї дитини.

Досягнення цілей і саморозвиток: деякі діти мають мотивацію до занять спортом через бажання розвивати свої навички та досягати особистих цілей. Їхня мотивація полягає в саморозвитку, вдосконаленні техніки та покращенні результатів.

Вплив прикладу: деякі діти можуть бути мотивовані до занять спортом через приклади певних осіб, які є взірцями для них.

Фізичне здоров'я і самопочуття: деякі діти відчують мотивацію до занять спортом через бажання підтримувати своє фізичне здоров'я, зміцнювати імунну систему та запобігти захворюванням.

Заохочення та винагорода: деякі діти можуть бути мотивовані до спорту через можливість отримувати винагороди, призи або визнання за свої досягнення.

Важливо розуміти, що мотивація дітей може змінюватися з часом і може залежати від низки факторів. Важливо підтримувати позитивний підхід до спорту та дозволяти дітям обирати вид спорту, який їм насправді подобається.

1.3. Сутність та зміст соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом

Соціально-педагогічна робота з дітьми - це комплекс дій і заходів, спрямованих на розвиток психологічного і соціального добробуту дитини, її адаптацію до суспільства, підтримку її емоційного стану, а також на

попередження і вирішення різних соціальних, психологічних і емоційних проблем [12].

Мета проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми включає в себе декілька аспектів:

Підтримка емоційного стану дітей: соціально-педагогічна робота спрямована на створення умов для вираження емоцій, налагодження комунікації з дорослими та однолітками, розвиток навичок регулювання емоцій та стресу.

Адаптація до оточуючого середовища: соціально-педагогічна робота сприяє адаптації дітей до навчання, соціальних змін і викликів, які вони зустрічають в своєму оточенні.

Розвиток соціальних навичок: діти вчаться взаємодіяти з іншими, розвивати навички спілкування, вирішувати конфлікти, розуміти інші тонки зору [46].

Попередження і вирішення проблем: соціально-психологічна робота спрямована на виявлення можливих проблем у розвитку дитини та їх вчасне вирішення.

Збільшення самооцінки та віри в власні можливості: робота з дітьми сприяє підвищенню їх віри в свої здібності, розвитку впевненості у собі та створенню позитивного відношення до самого себе.

Отже, соціально-педагогічна робота з дітьми має на меті підтримку, розвиток і захист психологічного і соціального благополуччя дітей, а також створення умов для їхнього оптимального фізичного та психологічного розвитку.

Соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом має свої особливості, оскільки спорт є важливою частиною їхнього фізичного та психологічного розвитку. Особливості цієї роботи включають:

Розвиток спортивної мотивації: важливо створити у дітей інтерес до занять спортом і показати їм користь фізичної активності для здоров'я. Соціально-психологічний підхід включає в себе позитивне підкріплення за досягнення успіхів у спорті і підтримку в складних моментах [58].

Розвиток соціальних навичок: заняття спортом сприяють розвитку комунікативних навичок та навичок взаємодії з оточуючими. Спортивні команди та групи вимагають взаємодії та спільної роботи, що розвиває соціальну компетентність.

Керування стресом і психологічна стійкість: заняття спортом можуть супроводжуватися стресом і конкуренцією. Діти повинні вчитися керувати емоціями, реагувати на невдачі, і надбання цих навичок є важливою частиною соціально-педагогічної роботи.

Попередження конфліктів: у спорті можуть виникати конфлікти між дітьми, тренерами або батьками. Соціально-педагогічна робота має на меті вирішення таких конфліктів та навчання дітей взаємодіяти мирно і конструктивно [42].

Підтримка психологічного здоров'я: важливо надавати дітям психологічну підтримку та допомогу у вирішенні проблем, які можуть виникнути внаслідок тренувань або змагань.

Мотивація до саморозвитку: соціально-педагогічна робота сприяє розвитку дітей не тільки в спортивному вимірі, а й в розумінні важливості саморозвитку та постійного вдосконалення.

Отже, соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом спрямована на психологічний розвиток, підтримку емоційного стану, розвиток соціальних навичок та формування позитивної спортивної мотивації.

Соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом базується на декількох основних принципах, які допомагають створити ефективну та підтримуючу атмосферу для психоемоційного та фізичного розвитку дітей. Ось основні принципи проведення такої роботи:

Індивідуалізація: кожна дитина унікальна, і її потреби, можливості та проблеми можуть відрізнятися. Проведення роботи повинно враховувати індивідуальні особливості кожної дитини [13].

Підтримка та емпатія: важливо створити психологічно безпечну та підтримуючу атмосферу, де діти відчувають, що їхні емоції та думки важливі. Тренери та психологи повинні виявляти емпатію до дітей та їхніх потреб.

Позитивне підкріплення: використання похвали, позитивних слів та винагород може підсилити мотивацію дітей до досягнень у спорті.

Розвиток самосвідомості: діти повинні розуміти свої сильні та слабкі сторони, а також розвивати самооцінку та саморефлекцію. Це допомагає їм розвиватися та зростати [20].

Сприяння комунікації та співпраці: важливо навчати дітей спілкуватися, розвивати навички співпраці та роботи в команді, а також вміння розуміти інших.

Створення психологічного балансу: психологи та тренери повинні дбати про те, щоб діти не перевантажували себе фізично та емоційно. Важливо створювати коректний графік тренувань та відпочинку.

Розвиток психологічної стійкості: діти повинні навчатися керувати стресом, розвивати психологічну стійкість та вміння вирішувати проблеми.

Залучення батьків: співпраця з батьками допомагає створити сприятливе середовище для розвитку дітей. Батьки можуть бути партнерами у підтримці та розвитку дітей.

Ці принципи допомагають забезпечити ефективну та позитивну соціально-психологічну роботу з дітьми під час занять спортом, сприяють їхньому психологічному та фізичному розвитку, а також формуванню позитивних цінностей і навичок, які будуть корисні в житті. Важливо розуміти, що соціально-психологічна робота з дітьми в спорті спрямована не лише на досягнення спортивних результатів, але й на формування здорових та щасливих особистостей.

Соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом може включати різноманітні засоби та методи, спрямовані на розвиток їхньої психологічної стійкості, мотивації та соціальних навичок. Ось деякі засоби, які доцільно використовувати:

Бесіди та індивідуальні консультації: психолог або тренер може проводити бесіди з дітьми, де вони можуть висловлювати свої думки, емоції та обговорювати будь-які питання, які виникають під час тренувань чи змагань. Це допомагає їм виразити свої почуття та отримати психологічну підтримку [20].

Групові сесії: групові заняття можуть бути спрямовані на розвиток соціальних навичок, комунікації та роботи в команді. Це може включати різні ігри, завдання та обговорення.

Тренінги зі стресостійкості: тренінги та вправи зі стресостійкості допомагають дітям краще керувати стресом, який може виникати під час змагань або інтенсивних тренувань.

Психологічна підтримка під час змагань: під час змагань для дітей важливо мати психологічну підтримку. Психолог або тренер може надавати підтримку, допомагати керувати стресом та заохочувати дітей до досягнень [47].

Робота з батьками: батьки відіграють важливу роль у психологічному розвитку дітей. Робота з батьками може включати батьківські збори, де вони можуть отримати інформацію про важливість психологічного супроводу та підтримки.

Метафоричні вправи: метафоричні вправи та ігри можуть допомогти дітям виразити свої почуття та думки, а також розвивати психологічну гнучкість.

Використання позитивного підкріплення: підкріплення успіхів та досягнень позитивними словами, похвалою та винагородами може підсилити мотивацію дітей до занять спортом.

Ці засоби можуть бути використані як окремо, так і в поєднанні залежно від потреб дітей та спортивного середовища. Головною метою є створення сприятливого психологічного клімату, в якому діти можуть розвиватися як спортсмени та особистості.

Висновки до розділу 1

У сучасному світі діджиталізація, або процес впровадження цифрових технологій у всі сфери життя, суттєво впливає на фізичний та психоемоційний

розвиток дітей. З одного боку, цифрові технології можуть сприяти розвитку певних навичок та навчанню, але, з іншого боку, вони можуть мати негативний вплив на здоров'я та психічний стан дітей. Проблематика впливу діджиталізації вимагає подальших досліджень та уваги соціальних педагогів і батьків для забезпечення збалансованого розвитку дітей в цифровому світі.

Формування мотивації дітей до занять спортом є надзвичайно важливим завданням, яке потребує уваги та ретельної розробки. Основними моментами в цьому процесі є розуміння різних мотивів, які можуть надихнути дітей на фізичну активність, та вміння використовувати різноманітні методи та підходи для досягнення цієї мети.

У сучасному світі, де конкуренція та навантаження на дітей стають все більше, необхідно знайти тільки правильний підхід, але й розвивати у них внутрішню мотивацію. Для цього педагоги та тренери повинні бути готові зрозуміти індивідуальні потреби та інтереси кожної дитини, а також виявляти їхні сильні сторони та надавати можливість розвивати їх.

Важливо також створити сприятливе середовище для занять спортом, де діти будуть відчувати підтримку та позитивний стимул до досягнень. Це може включати в себе організацію змагань, заходів та ігор, які створюють можливість для дітей проявити свої навички та отримати визнання.

Найважливішим аспектом є те, що формування мотивації до занять спортом повинно бути веселим та захоплюючим процесом для дітей. Вони мають відчувати радість від руху та досягнень, що стимулюватиме їх до постійного розвитку та покращення фізичного самопочуття.

Сутність соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом полягає в тому, щоб сприяти їхньому фізичному та психічному розвитку, формувати позитивні цінності, та розвивати соціальні навички. Засоби цієї роботи включають в себе різноманітні методи та підходи, такі як тренування, ігри, індивідуальні консультації та підтримку. Важливо дотримуватися принципів проведення цієї роботи, таких як індивідуальний підхід до кожної дитини та створення сприятливого середовища для їхнього розвитку.

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДИГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ ЗА ДОБИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

2.1. Організаційно-методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом

Основною метою соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом є створення умов для збереження та підвищення їх мотивації до занять спортом, а також розвиток їхньої особистості та психологічного благополуччя.

Організаційно-методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом мають вирішальне значення для успішності цього процесу. Ось деякі засади, які можуть бути використані в даному контексті:

Індивідуалізація підходу: педагоги та тренери повинні адаптувати свій підхід до потреб і особливостей кожної дитини. Важливо налаштувати свою роботу індивідуально під кожного учня. Педагоги та тренери повинні враховувати рівень фізичної підготовки, інтереси, мотивацію та особисті характеристики кожного учня [47].

Також важливо розглядати кожного учня як унікальну особистість з власними потребами та завданнями. Спрямовувати зусилля на розвиток сильних сторін кожної дитини та підтримку її слабких сторін.

Необхідно постійно відстежувати розвиток кожного учня та робити відповідні корекції у навчанні та тренуваннях. Позитивні результати мають бути визнані та заохочені.

Важливо розвивати у дітей навички самостійності та самоконтролю, навчити їх ставити собі цілі та працювати над їх досягненням.

Заохочення та мотивація дітей до активної фізичної діяльності є важливими під час створення атмосфери підтримки та визнання їхніх зусиль.

Підтримка від батьків грає важливу роль у мотивації дітей до занять спортом. Важливо забезпечувати відкриту та ефективну комунікацію з батьками.

Педагоги та тренери повинні постійно розвивати свої професійні навички та знання для кращого розуміння індивідуальних потреб кожної дитини та вдосконалення методик роботи з ними.

Індивідуалізація підходу є ключовим елементом успішної соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом, оскільки вона сприяє розвитку кожної дитини відповідно до її унікальних потреб і можливостей.

Розвиток позитивного середовища: успішна соціально-педагогічна робота з дітьми під час занять спортом базується на створенні сприятливого та позитивного середовища. Важливо забезпечити, щоб діти відчували підтримку, мотивацію та заохочення від своїх тренерів, спортивних товаришів і батьків.

Формування командного духу: важливо сприяти усвідомленню дітьми важливості спільної роботи та командної дисципліни. Спортивні колективи мають сприяти розвитку дружніх стосунків та спільного досягнення успіхів.

Дітям важливо забезпечити емоційну безпеку та можливість відкритої комунікації, де вони можуть висловлювати свої думки, проблеми та радості.

Важливо створити атмосферу емоційної безпеки.

Розвиток у дітей здорового конкурентного духу: важливо наголосити на важливості власного розвитку та досягнення особистих цілей у процесі змагання з іншими.

Соціальна відповідальність дітей може бути розвинена за рахунок їх заохочення до участі у благодійних та соціальних спортивних ініціативах, що сприяють їхньому вихованню та розвитку як громадян.

Створення позитивного середовища є необхідним кроком у роботі з дітьми під час занять спортом, оскільки це сприяє їхньому фізичному та психологічному розвитку, формує позитивні стосунки та сприяє досягненню спортивних успіхів.

Розвиток самодисципліни та відповідальності: проведення соціально-психологічної роботи сприяє розвитку в учнів навичок самоконтролю, самодисципліни та відповідальності за свої дії та досягнуті результати під час

тренувань та змагань. Учні вчаться приймати рішення та відчувати особисту відповідальність за свій розвиток та вдосконалення.

Ці навички є важливими не лише в спорті, але і в житті загалом, і вони допомагають учням будувати успішну та відповідальну життєву позицію.

Підтримка та комунікація з батьками: важливо підтримувати відкрту та ефективну комунікацію з батьками учнів, враховуючи їхні погляди та бажання.

Батьки можуть стати важливими партнерами у сприянні мотивації дітей до занять спортом. Їхня підтримка та зацікавленість у розвитку їхніх дітей може

значно впливати на мотивацію та успішність в занятті дітей спортом. Також

важливо слухати думки та відгуки батьків щодо програми тренувань та змагань, адаптувати їх у відповідності до потреб дітей та їхніх родин

Використання різноманітних методів та технік: соціально-педагогічна робота може включати в себе групові дискусії, індивідуальні консультації,

тренінги з розвитку навичок лідерства та співпраці. Важливо варіювати методи та техніки відповідно до вікових особливостей та потреб дітей, щоб створити

ефективну програму соціально-психологічної роботи. Групові заняття можуть сприяти розвитку взаємодії між учнями, водночас індивідуальні консультації

дозволять зосередитися на конкретних проблемах та потребах кожного учня.

Тренінги з розвитку лідерства можуть сприяти формуванню в учнів навичок самостійності та відповідальності [46].

Важливо включити дітей в процес прийняття рішень та створення плану дій. Разом з учнями можна обговорити їхні цілі та очікування від занять спортом,

а також визначити кроки, які потрібно зробити для досягнення цих цілей. Це допоможе залучити дітей до процесу та зробити їх більш відповідальними за свої

досягнення.

Під час тренувань та змагань важливо підкреслювати та висувати на передній план позитивні досягнення дітей. Це може включати в себе нагороди,

відзнаки, а також поширення позитивних відгуків про їхні досягнення серед спортивної спільноти та батьків. Підтримка та заохочення допомагають підняти

моральний дух дітей і збільшити їхню мотивацію до подальших занять.

Дітей можна залучити до різних організаційних аспектів спортивного життя, таких як планування подій, організація змагань, вибір форми одягу тощо. Це допомагає їм відчувати себе частиною спортивної спільноти та розвивати навички управління та співпраці.

Важливо навчати дітей аналізувати свої досягнення та помилки об'єктивно. Розвиток критичного мислення допомагає їм вдосконалити свої навички та робити свої власні висновки. Аналіз своїх досягнень також може стати джерелом мотивації для подальшого розвитку.

Спорт часто вимагає співпраці та комунікації в групі. Тренери та педагоги можуть створити ситуації, які сприяють розвитку соціальних навичок, таких як співпраця, лідерство, розв'язання конфліктів та взаємодія зі спортивними партнерами. Це важливо для формування соціально компетентних особистостей.

Важливо бути готовими підтримати дітей у випадках, коли вони зіткнуться з труднощами або стресом у зв'язку зі спортом. Психологічна та емоційна підтримка важлива для збереження мотивації та психічного здоров'я дітей.

Загальний підхід до проведення соціально-педагогічної роботи повинен бути індивідуалізованим та адаптованим до потреб кожної групи та кожного учня.

Важливо надавати дітям можливість відчувати себе успішними на тренуваннях та змаганнях, сприяти створенню "ситуації успіху", де вони можуть побачити покращення власних результатів.

Педагоги та тренери повинні постійно розвивати свої професійні навички у сфері соціально-педагогічної роботи з дітьми. Навчання новим методам та технікам може допомогти покращити результати цієї роботи.

Педагоги та тренери повинні підтримувати свою професійну компетентність, брати участь у навчанні та тренінгах з психологічних аспектів роботи з дітьми. Це допомагає покращити якість соціально-психологічної підтримки та забезпечити психологічний комфорт для дітей під час занять спортом.

Усі зазначені вище принципи та методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом спрямовані на створення сприятливого та позитивного середовища для їхнього фізичного, емоційного та психологічного розвитку. Такий підхід допомагає дітям розвивати не лише фізичні навички, але й важливі соціально-психологічні якості, які сприяють їхньому загальному розвитку та самореалізації.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

2.2. Сучасні методика проведення соціально - психологічної роботи з дітьми під час занять спортом

Сучасні методики проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом враховують специфіку цієї діяльності і орієнтовані на досягнення позитивних психологічних і соціальних результатів. Розглянемо деякі з них:

Психологічне консультування і тренінги: проведення індивідуальних консультацій та групових тренінгів з фокусом на розвиток психологічних навичок, таких як самоконтроль, впевненість у собі, стресостійкість, співпраця тощо [65]. Зазвичай ці методи використовуються під час спортивних тренувань, тренувальних зборів, спаринг-сесій, тощо.

Психологічне консультування і тренінги є важливою складовою соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом. Ці методи допомагають учням розвивати різні психологічні навички і якості, які важливі для їхнього успіху в спорті та в житті загалом. До основних аспектів застосування зазначених методик роботи з дітьми відносять:

Розвиток у дітей навичок самоконтролю: психологічні тренінги можуть допомогти дітям навчитися контролювати свої емоції і реакції на стресові ситуації під час тренувань і змагань. Вони вчать техніки релаксації і саморегуляції.

Розвиток у дітей впевненості у собі та власних силах: тренінги спрямовані на підвищення віри в себе та підвищення самооцінки дітей, вчать, як долати внутрішні бар'єри і стати більш впевненими у своїх здібностях. Також досить важливим є командна робота та підтримка команди. Тренер має приділяти багато часу цьому аспекту.

Сприяння розвитку стресостійкості: під час проведення тренінгів діти навчаються, як ефективно реагувати на стрес і важкі ситуації. Це може бути особливо корисним під час змагань, коли спортсмени піддаються психологічному тиску [14]. Тренеру як педагогу досить важливо моделювати на

тренуваннях ситуації, які дитина має вирішити під дією стресу. В таких ситуаціях тренер може на майбутнє виділити для себе особливості поведінки кожного спортсмена. І в подальшому між дитиною спортсменом і тренером формується ефективніша взаємодія.

Розвиток у дітей навичок співпраці і комунікації: тренінги сприяють розвитку навичок співпраці та ефективною комунікації учнів, це важливо для забезпечення командної роботи в спорті та в повсякденному житті. Якнайкраще це можна прослідкувати на спортивних зборах. Діти, потрапляючи в незнайоме середовище навчаються: взаємодіяти, швидше знаходити рішення без долучення батьків, бути більше зосередженими та уважними. На час таких заходів, по можливості потрібно обмежити доступ дитини до гаджетів. Натомість замінити це рухливими чи настільними іграми, вікторинами, інтелектуальними іграми, тощо. Спершу діти схильні до протестів та невдоволення, коли ви обмежуєте їх в доступі до їх віртуального світу, проте згодом, коли вони по новому відкривають для себе цей світ, вони вже не приділяють гаджетам такої уваги, як на початку.

Формування мети та розвиток мотивації дітей: спортивні тренування та психологічні консультації можуть допомогти учням знайти свою внутрішню мотивацію для занять спортом та досягнення поставлених цілей. Перш за все діти мають поважати і цінувати свого тренера. На початку спортивної кар'єри саме він головний мотиватор, герой та центр спортивного всесвіту. Згодом тренер має все більше і ширше відкривати світ спорту для своїх маленьких вихованців. Все це він може досягати різними шляхами та методами. Такими можуть бути: відео з великих чемпіонатів з відомими спортсменами, похід на великі спортивні події у вашому місті, участь у спортивних фестивалях та спільних тренуваннях з іншими командами. Суттєву роль у мотивації дітей відводиться спільним командним заходам, які проводяться поза межами спортивного залу. Так діти можуть побачити вплив і підтримку команди не лише в залі, а й поза його межами.

Зазначені методики сприяють розвитку психологічної стійкості та психологічної готовності дітей до викликів, які вони зустрічають у спорті та в житті.

Групова робота: формування спортивних груп з дітьми з метою підтримки і розвитку командної співпраці та соціальних навичок. Разом із спортивною роботою проводяться спеціальні тренінги для покращення спільної роботи. Спортивні групи обов'язково мають формуватися з урахування віку, базової спортивної підготовки та психологічного розвитку дитини. Це дає можливість дітям відчувати себе максимально комфортно та легко під час занять спортом.

Групова робота є важливою складовою соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом. Розглянемо основні аспекти цієї роботи:

Робота у спортивних групах навчає дітей ефективно співпрацювати, розуміти ролі в команді і допомагати одне одному досягти спільних цілей.

Тренеру або педагогу слід правильно підбирати тренувальну програму та вправи, щоб кожен був максимально долученим до тренувального процесу.

У групах можна виявити потенційних лідерів та надавати їм можливість розвивати свої лідерські навички та керувати командою. Також варто зберігати баланс і давати іншим можливість проявляти себе. Тому що досить частими є випадки коли діти ображаються і можуть замикатися у майбутньому.

Групова робота дозволяє дітям розвивати спільні цілі, вчитися вирішувати конфлікти та розуміти різницю в думках і поглядах. Саме тут тренер як педагог має правильно направити та показати корисні наслідки від командної взаємодії.

Тільки групова робота та конкуренція дозволяє досягати високих та якісних спортивних результатів.

Група може слугувати джерелом підтримки і мотивації для дітей. Вони можуть взаємно підбадьорювати та допомагати одне одному долати труднощі.

Особливо виразно це можна простежити під час командних ігор та взаємодій.

Але перш за все підтримці та взаємній допомозі має навчати тренер, оскільки в сьогоденні реаліях діти частіше за все вдаються до глузування, образ ни

зневажливого ставлення, коли помічають, що у когось не виходить, або виникають труднощі.

Регулярні тренування не лише з розвитку фізичних навичок, але і тренування з розвитку соціальних та психологічних якостей та навичок можуть бути корисними для учнів. Як тільки дитина почала займатись, варто наголошувати на важливості регулярності та системності під час занять спортом. Оскільки поодинокі тренування не забезпечать того результату, який можна забезпечити лише під час системних та регулярних занять.

Групова робота сприяє створенню сприятливого середовища для соціального і психологічного розвитку дітей, а також сприяє підвищенню їхньої комунікаційної компетентності та навичок спільної діяльності. Тут потрібно зосередити увагу ще і на груповій роботі та взаємодії поза межами тренувального залу. Тоді діти будуть залюбки спілкуватись не лише на тренуваннях а і поза межами залу.

Ментальне тренування: застосування методів ментального тренування, включаючи візуалізацію, медитацію, техніки релаксації. Це спрямовано на покращення фокусу, самоконтролю та психологічної витривалості.[65]. Такі

форми тренування досить широко використовуються в східних єдиноборствах, проте і методи можна досить вдало і успішно застосовувати в інших видах спорту.

Ментальне тренування є важливою частиною соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом. Ці методи допомагають у розвитку психологічних та психоемоційних навичок дітей. Ментальне тренування включає:

Візуалізацію: діти навчаються уявляти себе у спортивних ситуаціях, відчувати і візуально досягати успіху. Візуалізація допомагає покращити фокус та підвищити впевненість у собі.

Медитацію: медитаційні техніки сприяють зниженню стресу та підвищенню спокою та концентрації. Вони можуть бути корисні для дітей, які

стикаються зі стресом або тривалими тренуваннями. Найкраще всього застосовувати медитації на спочатку або в кінці тренування.

Техніки релаксації: включають в себе методи для розслаблення м'язів та зняття напруги. Це може бути особливо корисним після важких тренувань або змагань [14]. Для дітей буде дуже корисним похід в басейн чи тренування на свіжому повітрі.

Розвиток фокусу та самоконтролю: ментальне тренування допомагає удосконалити навички фокусу та самоконтролю, що є важливими для досягнення високих результатів у спорті.

Розвиток психологічної витривалості: діти вчаться розвивати психологічну витривалість, яка допомагає подолати труднощі та несприятливі умови під час змагань.

Ментальне тренування сприяє покращенню психологічної підготовки спортсменів і може бути важливою складовою успіху у спорті. Ментальні тренування – це комплексні вправи, які розпочинаються з простих афірмацій типу "Я все можу", "Я найсильніший каратист" і так далі. Всесвіт творчий спочатку і завжди намагається вам допомогти. Так було і так буде завжди.

Коли спортсмен налаштований на перемогу, треба зайнятися тим, щоб створити у себе в голові ситуацію і розібрати її. Треба постійно перебувати в стані тренувань. Наприклад, існує спеціальна техніка, якою користуються гонщики Формули-1. Пілот сідає в крісло і намагається уявити собі, як він прохідиме повороти на максимальній швидкості. Багато фігуристів, футболісти, бігуни використовують той же самий спосіб підвищення своєї продуктивності.

Психологічний супровід на змаганнях: психологи можуть супроводжувати дітей на спортивних змаганнях, допомагаючи їм заспокоїтися, зосередитися та долати стресові ситуації. У дитячому спорті досить часто роль психолога виконує тренер. Його задача – це правильно налаштувати дитину перед змаганнями, зменшити вплив переживання та нервовості. У разі програшу

потрібно зменшити у дитини почуття пригніченості і засмученості та надихнути на подальшу вдосконалення на тренуваннях.

Використання технологій: сучасні технології, такі як віртуальна реальність і аналіз даних, можуть використовуватися для спостереження та аналізу психологічних аспектів тренувань та виступів дітей. Також досить дієвим і ефективним є перегляд та аналіз відео після змагань. Під час підготовки відео задача тренера підібрати відео з вдалими діями спортсменів, а також відео з помилковими діями. Це робиться для того, щоб спортсмени вміли виділити хороше, а також звернути увагу на невдалі дії і виправити їх у майбутньому.

Соціальні медіа і платформи спільноти: використання соціальних медіа та онлайн-платформ для спортивної спільноти допомагає дітям спілкуватися, ділитися досвідом та підтримувати одне одного.

Спортивна психологія: залучення спортивних психологів, які мають спеціалізовану освіту і досвід у роботі зі спортсменами, для надання індивідуального психологічного супроводу.

Розвиток емоційного інтелекту: тренування дітей у розпізнаванні та керуванні своїми емоціями, а також у взаємодії з іншими учасниками команди [36].

Ці сучасні методики сприяють забезпеченню ефективного соціально-психологічного супроводу дітей під час занять спортом, допомагаючи їм розвивати не лише фізичні навички, але і важливі соціальні та психологічні якості.

НУБІП України

НУБІП України

2.3. Розробка програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом

Розробка програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час заняття спортом, зокрема тренувальних занять з карате, може бути корисною для сприяння розвитку не лише фізичних, а й психологічних навичок дітей. Нижче представлено план розробки програми соціально-педагогічної роботи з дітьми:

Мета програми: покращення психологічного стану дітей, розвиток їхньої самодисципліни, концентрації уваги, самоконтролю та позитивного взаємодії в групі під час тренувальних занять з карате.

Розробка програми проводилася у наступні етапи:

Етап 1: Ознайомлення та мотивація

Проведення зустрічі з батьками та дітьми та пояснення мети та користі програми.

Визначення основних цілей та очікуваних результатів від запровадження програми соціально-педагогічної роботи з дітьми.

Проведення психологічного анкетування для кожного учасника, щоб з'ясувати їхні потреби та особисті особливості.

Етап 2: Розвиток основних навичок

Проведення щотижневих тренувань з карате, надання дітям можливість вчитися основам цієї дисципліни.

Підкреслення важливості самодисципліни, відповідальності та регулярності на заняттях.

Етап 3: Розвиток соціальних навичок

Впровадження у тренування рольових ігор, спрямовані на підвищення емпатії та розуміння інших учасників групи.

Заохочення співпраці та партнерства між дітьми під час вправ та тренувань.

Етап 4: Розвиток психологічних навичок

Навчання дітей вправам з релаксації та концентрації для зменшення стресу та підвищення контролю над своїми емоціями.

Вивчення прийомів позитивного мислення та психологічної міцності.

Етап 5: Взаємодія з батьками

Регулярне проведення зустрічі для батьків з метою ділитися прогресом дітей та надавати поради щодо підтримки їхнього розвитку.

Залучення батьків до участі в спільних заняттях чи іграх разом з дітьми.

Етап 6: Оцінка та вдосконалення програми

Постійна оцінка прогресу учасників за допомогою анкет, спостережень і відгуків батьків.

Внесення коректив у програму на основі результатів оцінки.

Розробка програми має на меті розвиток як фізичних, так і психологічних навичок дітей, сприяння їхньому загальному розвитку та забезпечення позитивного впливу на їхній соціальний стан. Важливо враховувати індивідуальні потреби дітей і створювати безпечне та підтримуюче середовище для їхнього зростання.

Нами було розроблено план програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час тренувальних занять з карате протягом 8 тижнів для забезпечення послідовності та систематичності в розвитку соціальних та психологічних навичок учасників. Розглянемо зміст роботи з дітьми протягом кожного тижня:

Тиждень 1-2: Ознайомлення та побудова довіри

Тренер та психолог проводять вступні зустрічі з дітьми та їх батьками, пояснюють мету та користь програми.

Проводяться ігри та завдання спрямовані на побудову довіри та позитивного стосунку між учасниками груп.

Тиждень 3-4: Розвиток самодисципліни та регулярності

Навчання основам карате з акцентом на вимоги до самодисципліни та регулярних тренувань.

Використання ролевих ігор для розвитку внутрішньої мотивації та відповідальності за власні досягнення.

Тиждень 5-6: Розвиток емпатії та співпраці

Впровадження партнерських вправ під час тренувань з підкресленням важливості співпраці та взаємодії в спортивній групі.

Тренування навичок слухання та спілкування.

Тиждень 7-8: Розвиток психологічної міцності та релаксації

Навчання дітей прийомам релаксації та концентрації перед та під час змагань.

Використання ігор та вправ для розвитку позитивного мислення та стресостійкості.

Постійно протягом програми:

Проведення регулярних зустрічей для батьків для спільної роботи над розвитком дітей та забезпечення підтримки з боку сім'ї.

Спостереження та оцінка прогресу дітей, а також внесення корекцій до програми на основі результатів оцінки.

Нижче наведено перелік вправ, які доцільно застосовувати з дітьми під час заняття спортом, з метою проведення соціально-психологічної роботи з ними.

Розробка соціально-психологічних вправ для дітей молодшого шкільного віку під час занять спортом є важливим для розвитку їхньої самосвідомості, соціальних навичок та міцності. Нижче наведено приклади вправ, які доцільно використовувати під час проведення соціально-психологічної роботи з дітьми на заняттях спортом:

"Знайди свого партнера" (сприяння співпраці): діти розташовуються в колі спиною один до одного. Ведучий називає ознаку (наприклад, колір волосся) і кількість кроків. Діти повинні знайти партнера, якому підходить ця ознака, та взяти його за руку. Це вправа сприяє співпраці, взаєморозумінню та розвитку комунікативних навичок.

"Мій спортивний партнер" (розвиток дружби): діти обирають спортивного партнера і спільно придумують назву для своєї команди. Вони розповідають один одному, що їх з'єднує та що вони можуть робити разом, щоб

підтримувати один одного на тренуваннях. Ця вправа сприяє розвитку дружби та підтримки у групі.

"Історія успіху" (збільшення самосвідомості): кожна дитина має розповісти історію свого особистого спортивного успіху або власний найкращий момент на спортивних змаганнях. Важливо, щоб інші діти слухали та показували підтримку та захоплення. Ця вправа допомагає дітям підвищити свою самосвідомість та відчуття досягнень.

"Склади своє правило" (розвиток самодисципліни): діти разом придумують правила, які вони вважають важливими для тренувань та змагань, і складають колективний кодекс поведінки. Вони обговорюють, чому ці правила важливі та як дотримуватися їх. Це сприяє розвитку самодисципліни та відповідальності.

"Словник позитивних слів" (підвищення позитивного спілкування):

діти разом складають словник позитивних слів і фраз, які можна використовувати під час тренувань та змагань. Вони обговорюють, як позитивне спілкування може покращити атмосферу та результативність в групі.

"Зупинися і подумай" (розвиток контролю над емоціями): діти учаться

техніці "зупинися і подумай", коли вони відчувають стрес або негативні емоції.

Вони навчаються приймати кілька глибоких подихів та обдумувати свою реакцію перед тим, як вчинити.

Наведені сприяють розвитку соціальних навичок, позитивного мислення та психологічного благополуччя у групі.

Ця програма допоможе дітям не лише розвивати навички карате, а й виховувати важливі соціальні та психологічні вміння, які будуть корисні не тільки на тренуваннях, а й в житті загалом.

Висновки до розділу 2

Організаційно-методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом включають в себе важливі аспекти, які сприяють розвитку фізичних та психологічних аспектів дітей. Важливо враховувати специфіку віку та індивідуальні потреби дітей.

Однією з ключових організаційних засад є створення комфортного та безпечного середовища для дітей, де вони можуть вільно виражати свої емоції та думки. Залучення кваліфікованих інструкторів та психологів допомагає дітям розвивати спортивні навички та психологічну стійкість. Комунікація та співпраця з батьками також грає важливу роль у проведенні роботи з дітьми під час занять спортом.

Засади організації роботи повинні бути гнучкими та адаптованими до потреб кожної групи дітей, а також спрямовані на розвиток соціальних навичок, психологічної стійкості та позитивного мислення у дітей.

Сучасні методики соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом базуються на міждисциплінарному підході, який об'єднує фізичний та психологічний розвиток. Серед них важливо виділити такі методики:

Групові тренування: вони сприяють розвитку комунікативних навичок та співпраці між дітьми. Групові вправи стимулюють взаємодію та підтримку одне одного.

Когнітивно-поведінковий підхід: цей підхід спрямований на розвиток позитивного мислення та контролю над емоціями. Діти вчаться визначати та мінімізувати негативні думки та стрес.

Індивідуалізація навчання: кожна дитина має свої унікальні потреби та можливості. Інструктори та психологи працюють з кожним учасником окремо, щоб підтримувати його індивідуальний розвиток.

Використання ігор та ролевих вправ: ігри та ролеві вправи сприяють розвитку соціальних навичок, співпраці та взаєморозуміння серед дітей.

Позитивна психологія: засади позитивної психології використовуються для розвитку оптимізму та впевненості в собі дітей, що впливає на підвищення їхнього спортивного успіху.

Розробка програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом є важливою складовою процесу розвитку дітей та підтримки їхнього психологічного благополуччя. Програма повинна бути гнучкою та адаптованою до потреб та особливостей кожної групи дітей.

Вона має включати в себе конкретні цілі та завдання, спрямовані на розвиток фізичних та психологічних аспектів дітей, а також на підвищення їхнього спортивного успіху і психологічної стійкості. Організаційно-методичні засади роботи повинні враховувати вік та індивідуальні особливості дітей, забезпечуючи їм безпечне та стимулююче середовище для розвитку.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ

3.1. Методи та організація емпіричного дослідження ефективності програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом

З метою визначення ефективності програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом нами було проведено емпіричне дослідження на базі Молодіжної громадської організації «Сюгун». Розглянемо основні методи проведення емпіричного дослідження.

1. Одним із обраних методів дослідження – спостереження, яке є одним із ключових інструментів соціально-психологічних досліджень і дозволяє спостерігачам систематично відслідковувати та реєструвати поведінку та діяльність осіб або груп у реальному часі. Цей метод може бути використаний як в лабораторних умовах, так і в природних соціальних середовищах, залежно від конкретних завдань дослідження. Спостереження допомагає збирати об'єктивну інформацію щодо поведінки, взаємодії та реакцій осіб, що є важливим для аналізу та розвитку соціально-психологічних теорій і практичних рекомендацій.

2. Наступним методом проведення дослідження є експериментальний метод, що передбачає вивчення причинно-наслідкового зв'язку в контрольованих умовах, де дослідник має можливість маніпулювати хоча б однією змінною, щоб вивчити її вплив на інші змінні. Цей метод дозволяє визначити, чи існує причинно-наслідковий зв'язок між змінними та визначити, як саме цей зв'язок функціонує. Експерименти зазвичай проводяться в лабораторних умовах, де дослідник може контролювати ізольовані змінні та спостерігати їх вплив. Цей метод є важливим для встановлення причинних зв'язків та експериментального підтвердження теорій в соціальній психології. Використання контрольованих умов дозволяє збільшити внутрішню дійсність експерименту та зменшити вплив спостережуваних або невідомих факторів.

3. Бесіда є одним із ключових інструментів соціально-психологічної роботи та вивчення внутрішніх процесів, переживань, та думок осіб.

У контексті спорту, бесіда може бути важливим інструментом для розвитку спортсменів, виявлення їхніх потреб, психологічних труднощів та підтримки вирішення цих питань. Під час бесіди спортсмен може вільно ділитися своїми думками, емоціями та досвідом з психологом, що допомагає створити довіру та сприяє психологічній підтримці та розвитку.

Бесіда також може бути використана для проведення психологічної діагностики, вивчення індивідуальних особливостей спортсменів та виявлення можливих факторів, які впливають на їхню спортивну діяльність.

4. Тестування в соціальній психології є коротким та стандартизованим способом оцінки конкретних характеристик, які дозволяють визначити міжособові та міжгрупові відмінності в різних аспектах поведінки, ставлення, чи інших соціальних аспектів.

Тести можуть вимірювати різні аспекти, такі як особистісні характеристики, соціальні відносини, психологічний стан, чи інші соціальні показники. Вони дозволяють проводити кількісну оцінку цих аспектів та порівнювати результати між різними індивідами чи групами.

Стандартизований підхід у тестуванні важливий для забезпечення об'єктивності та порівнюваності результатів. Тести надають можливість збирати емпіричні дані та встановлювати кореляції між різними змінними, що сприяє розвитку соціально-психологічних теорій та рекомендацій.

5. Метод аналізу продуктів діяльності включає в себе процедури, спрямовані на збір і обробку різних продуктів, які людина створює внаслідок своєї діяльності.

Продукти можуть бути як фізичними, так і ідеальними, і вони можуть бути відображенням різних аспектів активності людини. Наприклад, це можуть бути малюнки, щоденники, літературні твори, музика, архіви соціальних мереж, та інші види вироблених матеріалів. Аналіз продуктів діяльності дозволяє

дослідникам отримати інсайти щодо мислення, емоцій, креативності та інших аспектів індивідуального та соціального життя людини.

НУБІП України

3.2. Аналіз результатів емпіричного дослідження

Емпіричне дослідження проводилося на базі молодіжної громадської організації «Сьогун», у якому взяли участь 25 вихованців секції карате віком 7-9 років.

Використовуючи метод спостереження, ми спостерігали за зміною рівня конфліктності у групі карате до та після проведення програми соціально-психологічної роботи.

До початку впровадження програми спостерігалися такі ознаки конфліктності у групі карате:

Конфлікти через територію та позиції: деякі діти в групі боролися за місце та позиції під час тренувань, що призводило до конфліктів і затяжних обговорень.

Неспокій під час тренувань: діти були досить розсіяні та неспокійні під час тренувань, що ускладнювало проведення занять та знижувало загальну ефективність.

Погана комунікація: спостерігалися проблеми у комунікації між дітьми, які призводили до непорозумінь та виникнення конфліктів.

Після проведення програми, після 8 тижнів участі в програмі соціально-психологічної роботи були помічені наступні зміни відносин в групі карате:

Покращення співпраці: діти стали більше співпрацювати під час тренувань та показували більшу готовність допомагати одне одному.

Зменшення конфліктів через територію: рівень конфліктів через місце та позиції в групі зменшився. Діти стали більш толерантними та розуміючими стосовно інших учасників.

Покращення у спілкуванні: діти стали ефективніше спілкуватися між собою, використовуючи позитивну мову та висловлюючи власні думки та ідеї.

Збільшена терпимість та розуміння: в групі зросла терпимість до різниці в навичках та стилях боротьби інших дітей, що сприяло зменшенню конфліктів.

Спокійна поведінка дітей під час тренування: тренування стали проходити більш спокійно, і діти стали більш концентрованими, що покращило загальну ефективність групи.

Загальною тенденцією після впровадження програми було покращення взаємовідносин у групі карате та зменшення рівня конфліктності. Діти стали більш толерантними, співпрацювали ефективніше та виявляли більше розуміння одне до одного, що позитивно вплинуло на атмосферу та результативність групи.

Проведення індивідуальних спостережень за учасниками спортивної секції до початку впровадження соціально-психологічної програми дало можливість зробити наступні висновки: до початку соціально-психологічної роботи з дітьми спостерігалися.

Брак самодисципліни: багато дітей виявляли поганий рівень самодисципліни та відповідальності щодо регулярних тренувань.

Посилення конфліктів: в групі дітей часто виникали конфлікти та проблеми у взаємодії.

Недостатнє управління емоціями: діти не завжди вміли ефективно керувати своїми емоціями та стресом під час тренувань.

Результати спостереження за дітьми після 8 тижнів впровадження програми були наступними:

Зростання самодисципліни: діти стали більш відповідальними та регулярно відвідують тренування. Вони більше цінують роль самодисципліни у своєму успіху в карате.

Зниження конфліктів: завдяки завданням на співпрацю діти стали більш спроможними розв'язувати конфлікти та працювати як команда. Взаємне розуміння в групі покращилося.

Покращене керування емоціями: діти вивчили прийоми релаксації та концентрації, які допомагають знизити стрес та керувати емоціями під час змагань та тренувань. Вони також зрозуміли важливість позитивного мислення в спорті.

Зростання мотивації: діти стали більш мотивованими до досягнення своїх цілей у карате та інших аспектів життя. Вони почали бачити зв'язок між своїми діями та успіхом.

Покращення взаємодії з батьками: батьки стали більш активними учасниками в програмі та більше підтримують розвиток своїх дітей у спорті.

Ці результати свідчать про те, що під час впровадження програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час тренувань з карате вдалося досягти головної мети: діти покращили свої соціальні навички, психологічний стан та загальне психологічне благополуччя завдяки цій програмі.

Нами було проведено дослідження впливу проведення соціально-психологічної роботи з дітьми на показники їх фізичної активності, з цієї метою було розроблено та проведено естафети серед вихованців секції карате громадської організації «Сьогун» на тренувальних заняттях з карате двічі: до початку впровадження програми соціально-психологічної роботи з дітьми, а також після того як ця робота було впроваджено.

Зміст розроблених естафет є наступним.

Естафета 1. Проводиться на дистанцію 10 метрів. Учні мають зробити чотири стрибки, на наступному етапі оббігають 4 конуси, обігти кінцеву точку проходження естафети та повернутися на вихідну позицію.

Естафета 2. Стрибки через перешкоду (лавку). Естафета для кожного учасника проводиться протягом 30 сек. Рахується кількість стрибків, які зможе зробити учень через перешкоду.

Естафета 3. Полягає у виконанні на швидкість обминання 6 конусів. На дистанції 10 метрів учні мають обігти 6 конусів та повернутися на вихідну позицію.

Естафета 4. Виконання кидків м'ячем на дальність, рухом подібним на удар рукою. Під час підрахунку результатів проходження естафети, рахується відстань, на яку учні кидають м'яч.

Естафета 5. Збивання кеглів. На відстані 8 метрів поставлено 5 кеглів, які учні мають збити ударом м'яча. Кожен учасник виконує по 5 кидків м'яча. У

ході проведення естафети рахується загальна кількість збитих кеглів кожним учнем.

Естафета 6. Розумово-фізична «Хрестики-нолики». Учні мають пробігти дистанцію 10 метрів та викласти ряд з трьох предметів. Естафета виконується на швидкість подолання дистанції та викладення ряду з трьох предметів.

Естафета 7. Проводиться на дистанцію 10 метрів. Учні мають зробити чотири стрибки, на наступному етапі оббігають 4 конуси. На наступному етапі біють по хлопущі рукою на швидкість. Після цього пробігають перешкоду у вигляді лавки і повертаються на вихідну позицію.

Так як естафети це командний вид роботи, то під час їх проведення також проводилося спостереження за командним духом та згуртованістю колективу. У дослідженні взяли участь 25 вихованців спортивної секції з карате молодіжної громадської організації «Сьогун».

Для наочності зобразимо порівняння результатів проходження естафет дітьми до початку впровадження програми та після її проведення графічно.

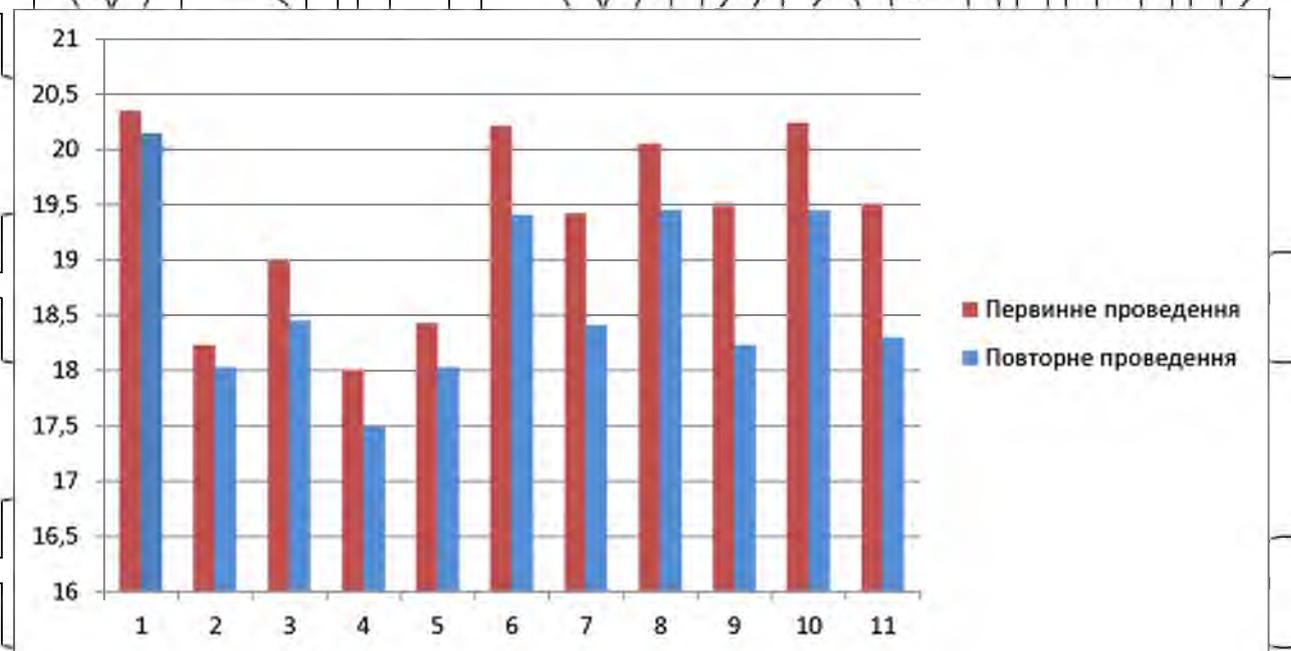

Рис.3.1. Порівняльний аналіз результатів естафети 1 під час первинного та повторного проведення

Отже, як видно з рис. 3.1., під час повторного дітьми естафети 1 значно покращилися результати, спостерігається скорочення часу, який було витрачено

на проходження естафети в усіх дітей. Середнє значення по групі дітей скоротилося з 19,39 с до 18,67 с.

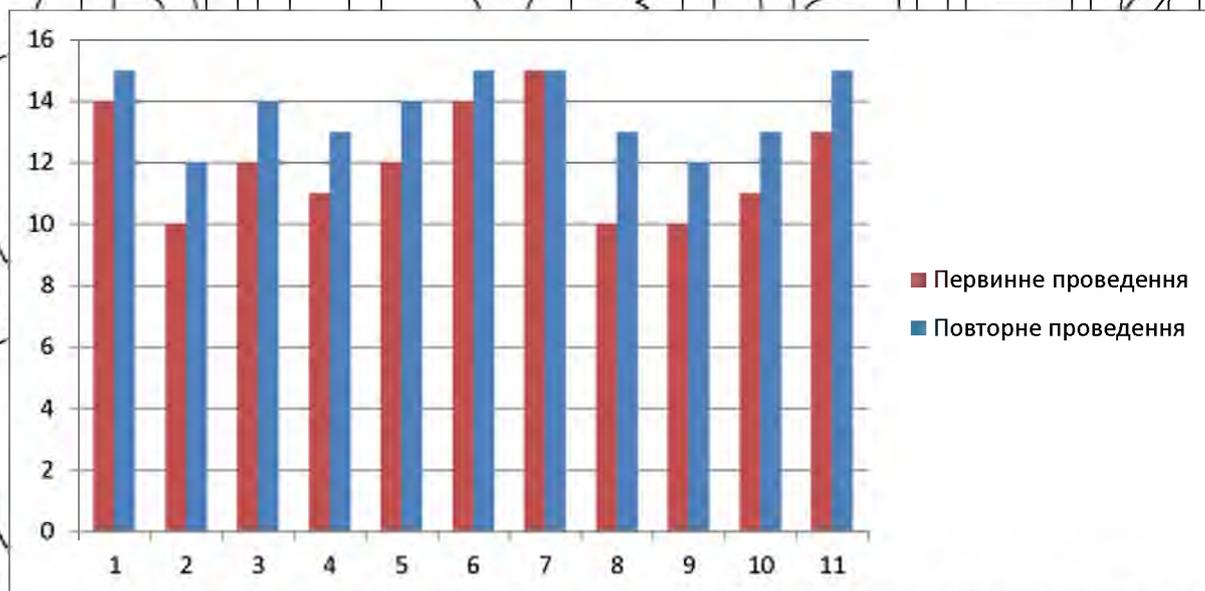

Рис.3.2. Порівняльний аналіз результатів естафети 2 під час первинного та повторного проведення

По естафеті 2 також можна спостерігати покращення спортивних результатів вихованців секції, збільшилася кількість стрибків, виконаних дітьми під час проходження естафети. Середнє значення спортивних результатів по групі зросло з 12 до 13,72 стрибків.

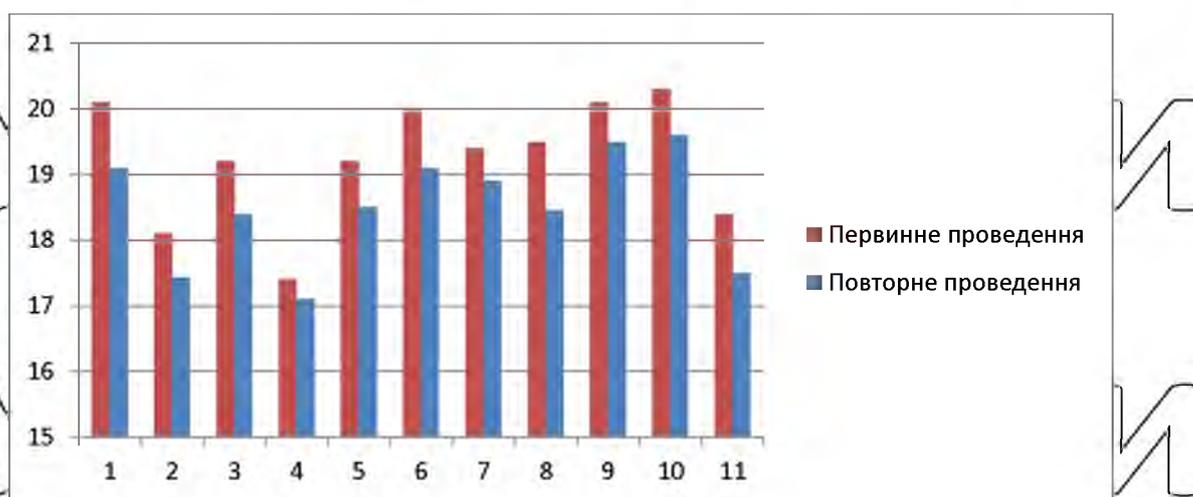

Рис.3.3. Порівняльний аналіз результатів естафети 3 під час первинного та повторного проведення

Порівнюючи результати первинного та повторного проведення естафет, можна спостерігати скорочення часу на проходження дітьми естафети 3, що

свідчить про покращення фізичної підготовки дітей. Середнє значення по групі скоротилося з 19,25с до 18,5 с.

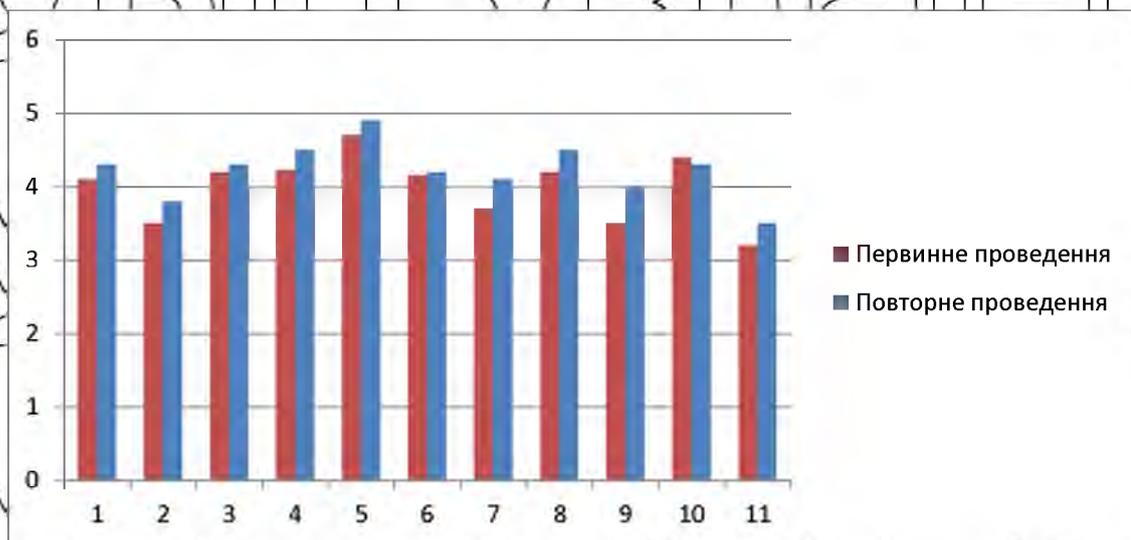

Рис.3.4. Порівняльний аналіз результатів естафети 4 під час первинного та повторного проведення

Під час порівняння результатів проходження естафети 4 вихованцями секції з кидання м'яча, можна спостерігати, що підвищилася дальність кидка м'яча у всіх дітей. Середнє значення результатів дальності кидка м'яча зросло з 3,99 м 4,21 м.

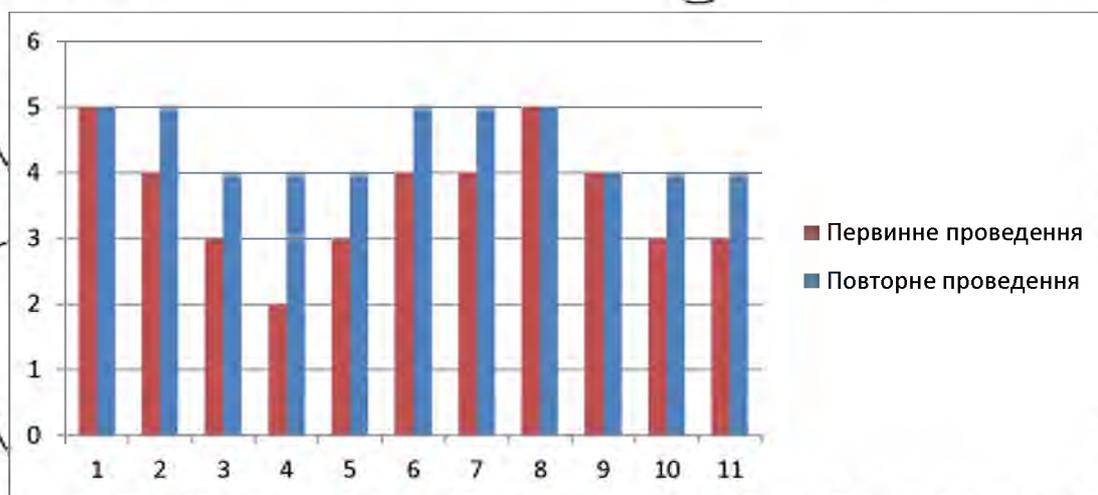

Рис.3.5. Порівняльний аналіз результатів естафети 5 під час первинного та повторного проведення

Що стосується естафети 5 на збиття кеглів м'ячем, то під час повторного проведення естафети спостерігається збільшення кількості збитих кеглів в усіх

дітей, що свідчить про покращення координації рухів дітей. Середнє значення кількості збитих кеглів зросло з 3,64 до 4,45.

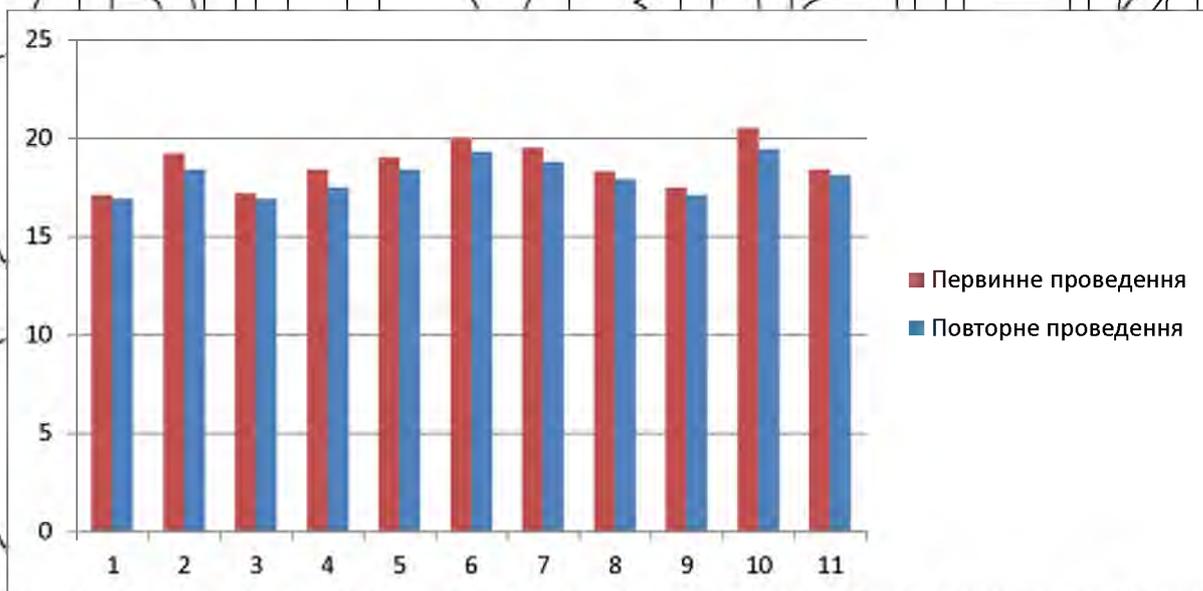

Рис.3.6. Порівняльний аналіз результатів естафети 6 під час первинного та повторного проведення

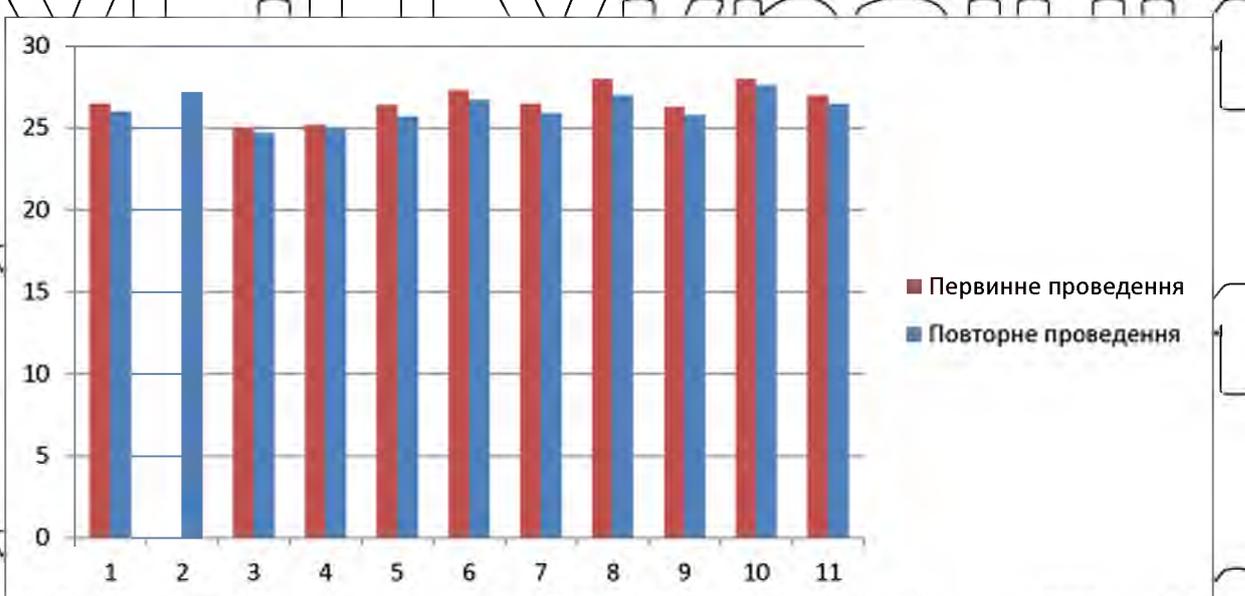

Рис.3.7. Порівняльний аналіз результатів естафети 7 під час первинного та повторного проведення

По естафетам 6 та 7, які виконувалися на швидкість можна спостерігати покращення результатів у всіх дітей під час повторного проведення естафет. Так, по естафеті 6 середнє значення часу, витраченого на її проходження, скоротилося з 18,65 с до 18,06 с, а по естафеті 7 – з 26,75 с до 26,19 с.

Покращення спортивних результатів вихованців секції свідчить про сприятливий вплив занять спортом та впровадження програми соціально-психологічної роботи із дітьми на тривувальних заняттях. Під час повторного проведення естафес можна було спостерати збільшення згуртованості колективу дітей, зростання рівня інтересу до проходження ними змагань у вигляді естафети, а також підтримку дітьми один одного під час їх участі у спортивних змаганнях.

Використовуючи у дослідженні метод аналізу продуктів діяльності дітей нами було запропоновано їм виконати малюнки на тему "Мої досягнення у спорті".

Метою цього етапу дослідження було допомогти дітям візуалізувати та виразити свої спортивні досягнення та цілі через малюнок, а також виявити наявний рівень домагань дітей у спорті.

Для виконання малюнків дітям було запропоновано аркуші паперу, олівці, фарби, кольорові олівці та інші матеріали для малювання.

На початку виконання завдання дітям було повідомлено про зміст завдання і мету методики. Дітям було пояснено, що вони повинні намалювати свої спортивні досягнення у карате та свої цілі на малюнку. Дітям було надано час для роздумів і планування, перш ніж вони розпочали малювання.

Дітям було дозволено дітям вільно та творчо виразити свої думки на папері, вони не були обмежені у виборі кольорів або стилю малюнка.

Після завершення малюнків, було надано можливість кожній дитині поділитися своїм малюнком з іншими членами групи. Ми попросили їх розповісти про малюнок, які деталі є важливими для них та як вони бачать свої досягнення та цілі.

Було проведено обговорення малюнків та їх вражень від виконання завдання разом з дітьми. Було проведено дослідження спільних елементів та тенденції між малюнками. Дітям були поставлені питання стосовно того, як їхні малюнки можуть вплинути на їхні подальші зусилля у карате, як їхні малюнки можуть надихнути їх на досягнення більших цілей.

Ця методика сприяє самовиразу та рефлексії дітей, допомагаючи їм більше зосередитися на своїх досягненнях та цілях у спорті, а також сприяє їхньому розвитку та психологічному добробуту.

Нижче наведено опис результатів аналізу малюнків дітей до початку впровадження програми соціально-психологічної роботи.

Вираз обличчя: діти зобразили себе на малюнках з різними виразами обличчя, від зацікавленості та сподівань до трохи схвицьованого стану перед початком програми. Деякі вирази обличчя відображають радість та ентузіазм, показуючи, що вони готові до нового спортивного виклику.

Спортивний одяг: багато дітей зобразили себе в своєму спортивному вбранні. Деякі малюнки показують дітей в карате-гі, що підкреслює їхню готовність до спортивних занять.

Зображення вправ: діти намалювали себе, виконуючи різні фізичні вправи або позиції з карате. Це свідчить про їхню готовність до фізичних навантажень та навчання новим рухам.

Цілі та досягнення: кілька малюнків містили зображення медалей та кубків, що вказує на їхні спортивні амбіції та досягнення, які вони сподіваються отримати завдяки програмі.

Очікування та бажання: деякі діти додали текст на свої малюнки, виражаючи свої очікування та бажання стосовно програми. Це свідчить про їхнє бажання навчатися, вдосконалювати свої навички та весело проводити час.

Після 8 тижнів програми впровадження програми соціально-психологічної роботи з дітьми нами було запропоновано повторно дітям намалювати малюнки "Мої досягнення у спорті".

Результати проведення аналізу малюнків дітей були наступними:

Змінений вираз обличчя: вираз обличчя дітей на нових малюнках зображено більш впевненим та задоволеним, дітьми було продемонстровано на малюнках зростання впевненості у собі та позитивний внутрішній стан.

Спортивний розвиток: деякі діти відобразили свій спортивний розвиток, додали нові деталі на малюнки, такі як покращена техніка, нові пояси та медалі.

Взаємодія: На деяких малюнках діти показували інших дітей з секції, з якими вони які спілкуються та взаємодіють на тренуваннях. Це може вказувати на покращення їхніх соціальних навичок та здатність працювати у команді.

Позитивне мислення: на деяких малюнках дітей було додано мотиваційні слова, деякі містили смайлики, що вказує на позитивне мислення дітей та зростання рівня внутрішньої міцності та самооцінки дітей.

Досягнення мети: деякі діти візуалізували на малюнках досягнення своїх цілей, які вони поставили на початку програми.

Аналіз малюнків дітей під час повторного виконання завдання свідчить про позитивні зміни та покращення в психологічному стані та спортивних домаганнях дітей після 8 тижнів участі у програмі.

НУБІП У КРАЇНИ

НУБІП У КРАЇНИ

НУБІП У КРАЇНИ

НУБІП У КРАЇНИ

Висновки до розділу 3

Для визначення ефективності програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом нами було використано наступні методи дослідження, які дозволили отримати важливі відомості та результати:

Спостереження дозволило збирати об'єктивні дані щодо поведінки та взаємодії дітей під час тренувальних занять і спортивних ігор. Цей метод надав можливість вивчити реальну динаміку змін у спортивній діяльності та взаємодії між учасниками.

Експериментальний метод став ключовим для визначення причинно-наслідкових зв'язків в контрольованих умовах. Використовуючи цей метод змогли дослідити вплив програми на фізичний розвиток дітей. Експеримент проводився у вигляді проведення естафет серед учасників секції до та після впровадження програми соціально-педагогічної роботи з дітьми. Було проведено порівняння результатів проходження дітьми естафет на початку та в кінці проведення експерименту.

Бесіда виявилася важливою для збору інформації про внутрішні процеси, переживання та думки дітей. Вона стала механізмом для дітей вільно ділитися своїми думками та емоціями з психологами, що сприяло психологічній підтримці та розвитку.

Застосування методу аналізу продуктів діяльності дітей передбачало виконання дітьми малюнків "Мої досягнення у спорті". Використання зазначеного методу допомогло отримати інформацію щодо мислення, емоцій, креативності та рівня домагань дітей у спорті, а також виявити можливі вияви їхньої діяльності.

Використання зазначених методів сприяло збору об'єктивних даних та вивченню різних аспектів впливу соціально-психологічної програми на розвиток та психологічний стан дітей.

Аналіз результатів емпіричного дослідження ефективності програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом дає можливість зробити наступні висновки:

Покращення спортивних досягнень: після впровадження програми було відзначено покращення у спортивних досягненнях дітей, включаючи покращення технічних навичок та результатів в спортивних змаганнях.

Розвиток соціальних навичок: програма сприяла розвитку соціальних навичок дітей, включаючи комунікацію, співпрацю та взаємодію в групі. Діти стали більш впевненими у собі та здатними підтримувати один одного.

Позитивні зміни в психологічному стані: діти виявили покращення в психологічному стані, включаючи зменшення стресу та покращення самооцінки. Їхнє позитивне мислення також зросло.

Збільшення самосвідомості та самовираження: діти стали більш самосвідомими та виразними у вираженні своїх думок та емоцій, що вплинуло на їхню здатність до самовираження.

Результати дослідження свідчать про позитивний вплив програми на спортивні досягнення, соціальні навички, психологічний стан та самосвідомість дітей. Такий підхід допомагає розвивати більш об'єктивне уявлення про ефективність соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом та покращити програму для подальшого вдосконалення.

ВИСНОВКИ

У сучасному світі діджиталізація, або процес впровадження цифрових технологій у всі сфери життя, суттєво впливає на фізичний та психоемоційний розвиток дітей. З одного боку, цифрові технології можуть сприяти розвитку певних навичок та навчанню, але, з іншого боку, вони можуть мати негативний вплив на здоров'я та психічний стан дітей. Проблематика впливу діджиталізації вимагає подальших досліджень та уваги соціальних педагогів і батьків для забезпечення збалансованого розвитку дітей в цифровому світі.

Формування мотивації дітей до занять спортом є надзвичайно важливим завданням, яке потребує уваги та ретельної розробки. Основними моментами в цьому процесі є розуміння різних мотивів, які можуть надихнути дітей на фізичну активність, та вміння використовувати різноманітні методи та підходи для досягнення цієї мети.

У сучасному світі, де конкуренція та навантаження на дітей стають все більше, необхідно знайти тільки правильний підхід, але й розвивати у них внутрішню мотивацію. Для цього педагоги та тренери повинні бути готові зрозуміти індивідуальні потреби та інтереси кожної дитини, а також виявляти їхні сильні сторони та надавати можливість розвивати їх.

Важливо також створити сприятливе середовище для занять спортом, де діти будуть відчувати підтримку та позитивний стимул до досягнень. Це може включати в себе організацію змагань, заходів та ігор, які створюють можливість для дітей проявити свої навички та отримати визнання.

Найважливішим аспектом є те, що формування мотивації до занять спортом повинно бути веселим та захоплюючим процесом для дітей. Вони мають відчувати радість від руху та досягнень, що стимулюватиме їх до постійного розвитку та покращення фізичного самопочуття.

Сутність соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом полягає в тому, щоб сприяти їхньому фізичному та психічному розвитку, формувати позитивні цінності, та розвивати соціальні навички. Засоби цієї роботи включають в себе різноманітні методи та підходи, такі як тренування,

ігри, індивідуальні консультації та підтримку. Важливо дотримуватися принципів проведення цієї роботи, таких як індивідуальний підхід до кожної дитини та створення сприятливого середовища для їхнього розвитку.

Організаційно-методичні засади проведення соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом включають в себе важливі аспекти, які сприяють розвитку фізичних та психологічних аспектів дітей. Важливо враховувати специфіку віку та індивідуальні потреби дітей.

Однією з ключових організаційних засад є створення комфортного та безпечного середовища для дітей, де вони можуть вільно виражати свої емоції та думки. Залучення кваліфікованих інструкторів та психологів допомагає дітям розвивати спортивні навички та психологічну стійкість. Комунікація та співпраця з батьками також грає важливу роль у проведенні роботи з дітьми під час занять спортом.

Засади організації роботи повинні бути гнучкими та адаптованими до потреб кожної групи дітей, а також спрямовані на розвиток соціальних навичок, психологічної стійкості та позитивного мислення у дітей.

Сучасні методики соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом базуються на міждисциплінарному підході, який об'єднує фізичний та психологічний розвиток. Серед них важливо виділити такі методи:

Групові тренування: вони сприяють розвитку комунікативних навичок та співпраці між дітьми. Групові вправи стимулюють взаємодію та підтримку одне одного.

Когнітивно-поведінковий підхід: цей підхід спрямований на розвиток позитивного мислення та контролю над емоціями. Діти вчаться визначати та мінімізувати негативні думки та стрес.

Індивідуалізація навчання: кожна дитина має свої унікальні потреби та можливості. Інструктори та психологи працюють з кожним учасником окремо, щоб підтримувати його індивідуальний розвиток.

Використання ігор та ролевих вправ: ігри та ролеві вправи сприяють розвитку соціальних навичок, співпраці та взаєморозуміння серед дітей.

Позитивна психологія: засади позитивної психології використовуються для розвитку оптимізму та впевненості в собі дітей, що впливає на підвищення їхнього спортивного успіху.

Розробка програми соціально-психологічної роботи з дітьми під час занять спортом є важливою складовою процесу розвитку дітей та підтримки їхнього психологічного благополуччя. Програма повинна бути гнучкою та адаптованою до потреб та особливостей кожної групи дітей.

Вона має включати в себе конкретні цілі та завдання, спрямовані на розвиток фізичних та психологічних аспектів дітей, а також на підвищення їхнього спортивного успіху і психологічної стійкості. Організаційно-методичні засади роботи повинні враховувати вік та індивідуальні особливості дітей, забезпечуючи їм безпечне та стимулююче середовище для розвитку.

Для визначення ефективності програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом нами було використано наступні методи дослідження, які дозволили отримати важливі відомості та результати:

Спостереження дозволило збирати об'єктивні дані щодо поведінки та взаємодії дітей під час тренувальних занять і спортивних ігор. Цей метод надав можливість вивчити реальну динаміку змін у спортивній діяльності та взаємодії між учасниками.

Експериментальний метод став ключовим для визначення причинно-наслідкових зв'язків в контрольованих умовах. Використовуючи цей метод змогли дослідити вплив програми на фізичний розвиток дітей. Експеримент проводився у вигляді проведення естафет серед учасників секції до та після впровадження програми соціально-психологічної роботи з дітьми. Було проведено порівняння результатів проходження дітьми естафет на початку та в кінці проведення експерименту.

Бесіда виявилася важливою для збору інформації про внутрішні процеси, переживання та думки дітей. Вона стала механізмом для дітей вільно ділитися своїми думками та емоціями з психологами, що сприяло психологічній підтримці та розвитку.

Застосування методу аналізу продуктів діяльності дітей передбачало виконання дітьми малюнків "Мої досягнення у спорті". Використання зазначеного методу допомогло отримати інформацію щодо мислення, емоцій, креативності та рівня домагань дітей у спорті, а також виявити можливі вияви їхньої діяльності.

Використання зазначених методів сприяло збору об'єктивних даних та вивченню різних аспектів впливу соціально-психологічної програми на розвиток та психологічний стан дітей.

Аналіз результатів емпіричного дослідження ефективності програми соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом дає можливість зробити наступні висновки:

Покращення спортивних досягнень: після впровадження програми було відзначено покращення у спортивних досягненнях дітей, включаючи покращення технічних навичок та результатів в спортивних змаганнях.

Розвиток соціальних навичок: програма сприяла розвитку соціальних навичок дітей, включаючи комунікацію, співпрацю та взаємодію в групі. Діти стали більш впевненими у собі та здатними підтримувати один одного.

Позитивні зміни в психологічному стані: діти виявили покращення в психологічному стані, включаючи зменшення стресу та покращення самооцінки. їхнє позитивне мислення також зросло.

Збільшення самосвідомості та самовираження: діти стали більш самосвідомими та виразними у вираженні своїх думок та емоцій, що вплинуло на їхню здатність до самовираження.

Результати дослідження свідчать про позитивний вплив програми на спортивні досягнення, соціальні навички, психологічний стан та самосвідомість дітей. Такий підхід допомагає розвивати більш об'єктивне уявлення про ефективність соціально-педагогічної роботи з дітьми під час занять спортом та покращити програму для подальшого вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова О.П. Формування фізичної культури учнів початкової школи в умовах диференційованого навчання: автореф. дис. ... канд.пед.наук: спец. 13.00.07.Т., 2005. 20 с.

2. Аксьонова О. П. Школа компетентностей на уроках з фізичної культури в початкових класах. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2018. Вип. 3. С. 25–32.

3. Арламовський Р. Сучасні підходи до фізичного виховання школярів з різним рівнем фізичного стану. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2011. Вип.13. С. 34 – 45.

4. Бочкор Н. П., Дубровська Є.В., Залеська О. В. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : методичні рекомендації. Київ: МЖПЦ «ЛаСтрада-Україна», 2014. 84 с.

5. Бобровник Є. І. Формування мотивації старшокласників до занять фізичною культурою та спортом. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Випуск 2 (43) 2014. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). С. 4-9.

6. Булагова М. М., Линець М. М., Платонов В. М. Розвиток фізичних якостей. Теорія і методика фіз. виховання. Загальні основи теорії і методики фіз. виховання. Київ . Олімп. л-ра, 2008. Т. 1. С. 175-296

7. Булгаков О. Вплив сучасної системи фізичного виховання на формування в учнів особистої фізичної культури. Слобожанський науково-спортивний вісник, 2012. № 4. С. 132-137.

8. Бухановська Т.М. Стан здоров'я сучасних школярів, шляхи його збереження та поліпшення. Україна. Здоров'я нації. 2012. №1. С. 44 – 51.

9. Власюк О.О. Науково-педагогічні основи організації самостійних занять фізичними вправами дітей молодшого шкільного віку: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту; спец. 24.00.02 . Львів: ЛДЦФК, 2006. 20 с.

10. Вигівська В., Гуріна З. Проблема залежності від мобільного телефону у підлітків. Молодий вчений. № 12.1, с. 196–199, 2016. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=U

JRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21PO3=FLA=&2_S21STR=molv_2016_12_1_49

11. Волков Л.В. Молодший шкільний вік: виховна спрямованість занять фізичною культурою і спортом : навч. посібник. К. : Освіта України, 2008. 120 с.

12. Грицик Л.А. Соціально-психологічний супровід дітей учасників АТО в умовах загальноосвітнього закладу. методичний посібник. Вінниця: ММК, 2016. 46 с.

13. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.

14. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.

15. Жуковський Є.І. Самостійна фізкультурно - оздоровча діяльність школярів (інструктивно-методичні матеріали). Житомир: Вид – во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 44 с.

16. Заброцький М.М. Педагогічна психологія (Теоретичні концепції та практикум): навч. посіб. Рівне, 2003. 297 с.

17. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоцій: навч. посіб. Луцьк: Волинський держ. ун-т, 2007. 180с.

18. Іванова В.В. Психологія дитяча: навчально-методичний посібник для самостійної роботи. Мукачево: МДУ, 2019. 104 с.

19. Іванова, В. В. Дитяча психологія у схемах і таблицях : навч. - метод. посібник. Мукачево : МДУ, 2013. 207 с.

20. Кардаш Т.С. Психологічні аспекти розвитку емпатії у дітей молодшого шкільного віку. Педагогіка і психологія. 2015. № 3(45). С. 39-44.

21. Киричук О.В., Роменець В.А. Основи психології. К.: Либідь, 2002. 692 с.

22. Ковальчук Н.М. Використання загальнорозвиваючих вправ у школі. Фізичне виховання в сучасній школі, 2012. №3. С. 11 – 17.

23. Колобич О. П. Загальна психологія. навчально-методичний посібник. Львів : Растр-7, 2019. 172 с.

24. Костик Л.Б. Вікова психологія (курс лекцій для студентів зі спеціальності «Дошкільна освіта») : навч. посібник. Чернівці, 2018. 116 с.

25. Костюк О.І. Розвиток емпатії як складової соціальної компетентності молодших школярів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 44. С. 93-97.

26. Кравчук Я.І. Методика диференційованого підходу до навчання фізичної культури учнів початкової школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук спец. 13.00.02. Луцьк, 2010. 19 с.

27. Краус К. Імперативи формування цифрової освіти в Україні. Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті : матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. (27 лютого 2018). 2018. Київ: КУБГ, С. 49–51.

28. Кругляк О. Реалізація міжпредметних зв'язків вчителями фізичної культури та початкових класів у процесі фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку. Молода спортивна наука України. 2004. N1. С.35-39

29. Круцевич Т. Ю. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. К.: Олімпійська література, 2008. 391 с.

30. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посіб. К. : Олімп. літ-ра, 2011. 224 с.

31. Круцевич Т. Концепція удосконалення програм з фізичної культури у загальноосвітній школі. Фізичне виховання в сучасній школі. 2012. №2. С. 9 – 11.

32. Кутіщенко В. П. Вікова та педагогічна психологія. 2-ге вид.: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 128 с.

33. Ладивір С., Долинна О., Котило В. Виховання гуманних почуттів у дітей. Т.: Мандрівець, 2010. 168 с.

34. Лашук В. Г. Емоційний інтелект як чинник успішної соціалізації особистості в умовах нестабільності. Пробл. заг. та пед. психології: зб. наук. пр. 2019. №13. С. 219-226.

35. Луценко О.В. Психологічні особливості розвитку емпатії у дітей молодшого шкільного віку. Педагогіка формування творчої особистості. 2018. № 54. С. 92-95.

36. Малік С.І., Дмитрик А.В. Розвиток емпатії як складової соціальної компетентності учнів початкової школи в процесі навчання математики. Початкова школа. 2019. № 7-8. С. 30-35.

37. Маслова О., Юденкова О., Гончарова І. Гаджети як засіб інноваційного розвитку освітнього процесу в умовах становлення цифрової педагогіки. URL: https://lib.iitta.gov.ua/734941/1/46_%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8F.pdf

38. Москаленко Н.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів: навч. посібник. Дніпропетровськ: Іннованія, 2011. 238 с.

39. Москаленко Н.В. Орієнтовні уроки фізичної культури в початковій школі з інтерактивними методами навчання для 1 – 4 класів. Д.: Україна, 2012. 348 с.

40. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів. Дніпропетровськ: Іннованія, 2010. 344 с.

41. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: навч. посіб. 3-тє вид., випр. К.: Видав. шк., 2004. 487с.

42. Нагаєв В. М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант): навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 198 с.

43. Нагорна А. О. Стрессзахисна функція емоційного інтелекту. Психологічні перспективи. 2012. Вип. 20. С. 161-171.

44. Нова українська школа: методика навчання фізичної культури у 1–4 класах закл. заг. сер. освіти : навч.-метод. посіб. / А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Рєборина, Н. Д. Боляк. К.: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.

45. Носенко Е. П. Емоційний інтелект як форма прояву важливої складової особистісного потенціалу – рефлексивної свідомості. Вісник Дніпропетровського університету. 2012. Вип. 18. С. 116-122.

46. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 448 с.

47. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посібник, 2-ге видання, виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 400 с.

48. Паніна Н.В. Обрані праці з соціології: монографія. К., 2012. 328 с.

49. Папуша В.Г. Методика фізичного виховання школярів: форми, зміст, організація: навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. 192 с.

50. Віроженко Т. О. Дитина у сучасному соціопросторі: навчальний посібник. К.-Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 272 с.

51. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.

52. Ровний А. С. Фізіологія рухової активності: підруч. Х., 2014. 244 с.

53. Сачанюк-Кавецька Н. В., Маягіна Н. В., Новак О. М. Цифрова педагогіка у контексті підвищення якості освітніх послуг. Науковий часопис НПУ імені М. П.

Драгоманова. Випуск 80 том 2, 2021 Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. С. 131-135.

54. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: навчальний посібник. К.: Вища шк., 2004. 335 с.

55. Скібська Л. І. Конфліктологія: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 384 с.

56. Товт В.А., Дуло О.А., Щерба М.Ю. Основи теорії і методики фізичного виховання: навчальний посібник. Ужгород, 2010. 91 с.

57. Трачук С.В. Моделювання режимів рухової активності молодших школярів в процесі фізичного виховання: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту / 24.00.02 К., 2011. 208 с.

58. Тулайдан В.Г., Тулайдан Ю.Т. Практикум з теорії і методики фізичного виховання. Львів, «Фест-Прінт». 2017. 179 с.

59. Чепелева Н. В., Андреевої. Я. Ф. Психологія саморозвитку особистості. Київ, 2016. 284 с.

60. Чернікова І. В. Формування емоційної компетентності учнів молодших класів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2012. № 30. С. 267-271.

61. Щелкунов А., Лебедєва А., Майборода С. Форми підвищення потрібної мотивації рухової активності учнів до занять на основі різноманітних варіантів фізичного виховання. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2019. № 2С. 26-31.

62. Шиян Б. М., Омеляненко І. О. Теорія і методика фізичного виховання школярів : навч. посіб. в 2 ч. Ч. 2 . Т. : Навчальна книга – Богдан, 2012. 304 с.

63. Шиян Б. М. Теорія і методика педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті : навч. посіб. Т. : Навч. кн. – Богдан, 2008. 276 с

64. Юденкова О. Формування інформаційно-цифрової компетентності у здобувачів освіти в контексті діджиталізації професійної освіти. Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах діджиталізації-успішність: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 листопада 2022 р.). Київ, 2022. С. 585–588

65. Яценко Г. С. Психологічні основи групової психокорекції. Навч. посібник. 2006. 264 с.

66. Ячнюк Г., Ячнюк Ю., Ячнюк М. Мотиви до занять фізичною культурою та спортом учнів старших класів. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Збірник наукових праць. Т.2. С. 303-305.

67. D'angeLo G. From Didactics to E-Didactics, e-Learning Paradigms, Models and Techniques. URL: <http://www.liguori.it/schedanew.asp?isbn=4067>

68. Robert-Jan Simons. Digital didactics in general Digital didactics. URL: <https://www.hanze.nl/eng/organisation/staffoffice/education-and-research/education/educational-developments/online-education/remote-teaching/didactic-guidelines/digitale-didactiek-algemeen>

69. Tejashree, R. D. The impact of using gadgets on children's psychology. International Journal of Applied Research. 2019. № 5 (8). P. 157-160 URL: <https://www.allresearchjournal.com/archives/2019/vol5issue8/PartC/5-5-32-647.pdf>

НУБІП Українни

НУБІП Українни

НУБІП Українни

НУБІП Українни

НУБІП Українни

НУБІП Українни